

Montreālas Latviešu
Biedrības
ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

2003. GADA APRĪLIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

55. GADA GĀJUMS

NR.4. (649.)

KARŠ IRAKĀ

"SARS" NEPIETEIKTAIS UZBRUKUMS

VIENTULĪBAS SLAZDĀ

Karš Irakā nu jau ildzis vairākas nedēļas. ASV armija iekarojusi gandrīz visu zemi, bet tā nav uzgājusi pašu valsts vadītāju - Sadamu Huseinu. Viņa režims ir beidzies. Nav vēl skaidrs, kas to atvietos. Šis ir neparasts karš cilvēces vēsturē. Pirmkārt, frontes un aizfrontes līnijas gandrīz vai momentā nonāk ļaužu mājās. Televīzija un radio sniedz žurnālistu ziņojumus. Daudz viņu gājuši bojā. Visdažādākie "visziņi" analizē notikumus acu priekšā un izdara slēdzienus. Pavisam maz ir kara noslēpumu. Viss iztirzātais ir pieejams pretiniekiem, kas šis ziņas izmantojuši savai propagandai, kas tomēr nav panākusi iecerēto. Miljoniem kara pretinieku demonstrē ielās, citi, tā saucamās, radio sarunās un citur. Starplaikā krit bumbas, kas elektroniski, kontrolētas no lieliem attālumiem, paveic savu postošo darbu. Atgadās pa negadījumam, kuŗu tad pretējā pozīcija izpūš kā milzu vardarbību. Notiek arī tā, ka pašu spēki iznīcina savējos. Sarežģītās kara spēles, kaut gan kontrolētas, izraisa nelaimes ar cilvēku upuriem. Savu lomu spēlē daba - smilšu vētras un lielais karstums tuksnesī. Problēmas sagādā aizmugures piegāde. Armijas vienībām, kas nule jau ir Bagdadā, nepieciešamie materiāli, ūdens un pārtika jāved pa gandrīz 500 km tālo piegādes ceļu (apmēram, tikpat tālu kā Toronto no Montrealas vai mazliet tālāk, cik gaŗa ir Latvijas robeža ar Lietuvu). Citiem vārdiem, karš ir ienācis mūsu mājokļos un mēs to pārdzīvojam visdažādākos veidos, atkarībā no tā, cik vēribas un laika esam gatavi tam atvēlēt. Izziņu veicēji zina stāstīt, ka tā esot nopietna lieta, pat tik nopietna, ka ietekmēšot Kanadas valsts saimniecību, visas pasaules turpmāko likteni. Kāds gudrs amerikānis pat apgalvo, ka atrodamiem ceturtnajā pasaules karā - trešais esot bijis "aukstais" karš, kas ilga turpat 50 gadu un kuŗā latvieši cieta zem okupantu varas. Šis pats virs apgalvo, ka arī šis pasaules karš būšot ilgs, jo tas nebeigšoties ar uzvaru tiešā ciņu laikā Bagdadē un citur Irakā. Būsim redzēt. Izveidojušies pat saspīlējumi draudzīgu valstu starpā. Pieminēsim šeit tikai dažus. Francija un Vācija nostājās pilnīgi pret ASV izveidoto koalīciju. Tas pamudināja gaisa flotes ģen. Mekpika (McPick) komentāru, ka ASV tagad esot tik niecīgs sabiedrotais kā Latvija, bet no šī pulka esot izkritusi lielā Francija un Vācija. Tas taču, viņaprāt, sabiedroto spēkus esot nopietni vājinājis. Pretējās domās ir amerikāņi un viņu lielie sabiedrotie - angļi. Kanada, ASV lielākais kaimiņš, stāv konflikta malā. Rodas citāda veida sadursmes. Un viena no tām ir boikots pret domu pretinieku tirgus objektiem. Amerikāņi vairs negrib ēst franču kartupeļu standziņas, bet latviešu, kā to savā karikatūrā ieviesis kāds to veidotājs. Tas, savkārt, ietekmē vietējās ekonomijas. Tā nu šī kara virpulis atstāj pēdas ne tikai tuksnesī, kur tās aizputina smilšu vētras, bet arī civilizētajā pasaulē, kuŗā veidojas dažādi asumi ļaužu starpā. Neizbēgama situācija. Karš nav joka lieta. Un pie tam ASV draud Sīrijai. Vai tas nozīmētu, ka te būtu jauns ciņu lauks. Šī kara sekas šobrīd grūti pārrēdzamas un ar tām būs jāsadzīvo nākamajām audzēm, kā tas ir noticis agrāk. Arī mums, latviešiem. Šodienas pasaules cilvēks dzīvo ne tikai dažādo ķīniešu gadu un mūsu pašu folkloras zīmēs - tam būs jāreķinājas ar Irakas kara iznākumu un sekām pavisam citādās frontēs.

Pavisam negaidītu uzbrukumu pasaulei šajā pašā laikā pieteicis "SARS" vīruss. Tā ietekmē radusies jauns plaušu karsoņa paveids, kas ir sevišķi lipīgs un kas

nepamanīts viegli var izsaukt nāvi. Tā sākums atklāts Dienvidķīnā, no kurienes tas strauji izplatījies pa visu pasauli. Saslimušo skaits sniedzas tūkstošos, no kuŗiem ap 5% piedzīvo nāvi. Satraukums ir liels. It sevišķi slimnīcās. Tiek lietotas īpašas maskas. Ļaudis nonāk karantinās - izolācijā, kamēr tie tiek izārstēti. Simptomi ir līdzīgi gripai - iekaisis kakls, pēkšņa augsta ķermeņa temperatūra, caureja, locekļu un muskuļu sāpes. Mediķi meklē ārstēšanas veidus un slimības izcelšanās iemeslu. Viņi cer, ka visā drīzumā būs atrasta pretpote tās ātrākai ārstēšanai un nāves gadījumu samazināšanai. Bailēm un panikai šajā gadījumā ir pavisam cita veida raksturs, jo, lūk, apdraudēta ir mana dzīvība - kā es no šī drauda varu izmukt. Un protams, atbildes ir dažādas. Iestādēm ar šādu baiļu un panikas izjūtu ir grūti cīnīties, jo, vispirms, tām ir jānodrošina sabiedrības labklājības un veselības jautājums un tādēļ jāievēd tīri vai drakoniski noteikumi. Kanadā šī vīrusa izplatīšanās centrs patlaban ir Toronto, kur saslimušo skaits pārsniedz 100 un mirušo - 9 (Šie cipari nemitīgi aug!). Tādēļ doties uz Toronto ir bīstami, saka panikā nonākušie, kaut gan veselības pārraugi to apstrīd. Tā kā slimība izcēlusies Ķīnā, Montrealas ķīniešu kvartāla tirdzniecība gandrīz vai apstājusies... Atkal aplami, saka zinātnieki. Pirmā nopietnākā palīdzība, ko var veikt ikviens, - pēc katras tikšanās ar cilvēkiem, - kārtīgi nomazgāt rokas! Ja parādās slimībai raksturīgie simptomi, pašiem norobežoties no saskarsmes ar citiem un pieprasīt medicīnisko palīdzību mājās. Ja ir bijis kontakts ar kādu, kas ir bijis satiksmē ar šīs slimības saslimušu cilvēku, dzīvot izolācijā vismaz 10 dienas, kas ir tās inkubācijas laiks. Tas nu ir pavisam jauns modernās pasaules sadzīves veids, kuŗā sava teikšana ir individam pašam. Medicīnas aprūpes lielākais uzdevums - varbūtējās epidēmijas novēršana. Jāpiezīmē, ka ikgadējā gripas epidēmijā pasaulē mirst ap 200 tūkstoši cilvēku. Te vērā liekams tas, ka Ķīnas valdība pasaulei atzinusies, ka slēpusi slimības izcelšanos un par to publiski ir atvainojusies! Tas jau ir notikums pats par sevi.

Pasaulē arvien vairāk cilvēku nonāk vientulības slazdā. Nu, kas tur jauns? Tā jau tas bijis no laika gala. Kāpēc to pieminēt? Varbūt tāpēc, ka cilvēkiem, kas šodien dažādos vientulības slazdos nonākuši, ir vajadzīga palīdzība. Tāda jau pastāv un ir pieejama dažādās vietās. Bet kā pie tās tikt tam, kas nonācis šādā slazdā ir pavisam cits jautājums. It sevišķi tiem, kas paši vēl neapzinās, ka viņi šāda slazdā nonākuši. Šodienas cilvēkam ir ļoti viegli tādā nokļūt un citu līdzīgu neievērot un pat nosodīt. Parastie aizbildinājumi ir: lai par vientuļnieku rūpējas ģimene un iestādes. Mēs nevaram nest visas pasaules sāpes! Un tomēr, ja būsīm atklāti, tieši šodien pastāv dažādas iespējas, kā mēs varam tikties un iepazīties ar šiem vientuļniekiem un pat palīdzēt, kaut gan viņi paši saka, ka šādu palīdzību nevēlas. Nav jābūt psihologam vai kādam citam profesionālam cilvēkam lai to darītu. Še vairs nepietiek ar tukšo jautājumu - Kā tev vai jums klājas? - uz kuŗu atbildi mēs pat negaidām. Recepte katram palīgam ir jāmeklē pašam un ne vienmēr tā palīdzēs. Tomēr - cilvēcības zīmē būs paveikts daudz. Nevaram noliegt faktu, ka mūsu latviešu sabiedrībā netrūkst vientuļnieku. To nelabprāt atzīstam, jo šāda atzišanās varētu nozīmēt vainu un vainīgi mēs nevēlamies būt, turpretim pašstaisni gan. Un atkal aizbildināties ar vispārējo: nepateicība ir pasaules alga! Pretējais: mums nav jārada spītāļi un no viņiem jāvairās.

Viens pats vārds - Pestītājs - kas Lieldienā ir augšām cēlies, ir lielākais mudinājums nenovērsties no vientuļniekiem, bet gan tos iepazīt un sveicināt, tiem pateikties, jo nezinām, kā jutīsamies savā vientulības slazdā, ja tādā reiz nonāksim. Protams, mēs jau tādā nenonāksim, jo esam

latvieši. Priecīgas Lieldienas ikvienam MLB Ziņotāja lasītājam! □

KVEBEKAS VĒLĒŠANĀS UZVAR LIBERĀĻI

Provinces parlamentāras vēlēšanas Kvebekā notika 14. aprīlī. Priekšvēlēšanu dienas izziņu rezultāts paredzēja liberāļu partijas uzvaru, jo pēkšņi noslieca tiem par labu bija pieaugusi par 13%. Pirms politisko partiju vadītāju debātes divi nedēļas iepriekš vadošā pekistu un liberāļu partija bija vienlīdzīgās vietās (42%), bet ADQ pavisam tālu trešajā vietā. Un tad sākās pagrieziena uz liberāļu pusi. Ir tiešām jābrīnās, cik pareizas ir šīs modernās izziņas, kurās ik reizi iztaujā mazliet vairāk kā 1000 personas. Vēlēšanu dienā liberāļi saņēma tieši gaidīto rezultātu - 46%, pekisti 33% un ADQ 18% balsu. Vēlēšanās bija piedalījušies 70% no vairāk kā 5 miljoniem balstiesīgiem balsotājiem, par 10% mazāk kā 1998. gadā, kad notika iepriekšējās vēlēšanas. Rezultātā liberāļi ieguva 76, pekisti 45 un ADQ 4 deputātus no 125 pieejamām vietām. Tas nozīmē, ka jaunievēlētais premjers Žans Šare (Jean Charest) varēs veidot nopietnu vairākuma valdību. Bernardam Landrijam (Bernard Landry) būs jāvada opozīcija, ADQ vadītājam Mario Dumontam (Mario Dumont) būs jāsamierinās ar to, ka viņam arvien vēl nav pilntiesīgas politiskās partijas statuss, jo tā vēlēšanās nesaņēma vismaz 20% nodoto balsu. Rezultātu par uzvaru paziņoja jau 10 minūtes pēc plkst. 21, kad jau no pirmajiem skaitīšanas rezultātiem bija skaidrs, ka uzvara liberāļiem ir garantēta, kaut gan saskaitīta bija tikai maza daļa balsu. Ir iespējams, ka dažos gadījumos delegāta posteni iegūs pretinieks, jo balsu starpība tajos ir tikai daži desmiti. Tajos iespējamas pēdējā brīža pārmaiņas vai arī balsu pārskaitīšana. Lai nu kā, liberāļu uzvara un pekistu sakāve ir pilnīgi skaidra.

Provinci nākamajos gados vadīs Kanadas federālās valsts atbalstītāji, kas nav ne par matu mazāki franču nacionālisti kā sociālistiski noskaņotie pekisti, kas vienmēr sapņojuši par savas Kvebekas valsts izveidošanu. Liberāļi mudināja uz vadības maiņu un piedāvāja nodokļu atlaides, labāku veselības aprūpes iekārtu, pasvītrotot, ka viņi ir gatavi vadīt provinci jaunajā gadu simtenī. Izrādījās, ka kvebekieši bija gatavi šo piedāvājumu pieņemt un noraidīja pekistu apgalvojumu, ka viņi esot bijuši labi savas tautas un valsts vadītāji, jo provinces vārds un sastāvēšana Kanadas federālajā sistēmā viņiem derdzies un nav bijis pieņemams. Līdz ar to viņu solītais atšķiršanās referendums vismaz pagaidām nenotiks un sagaidāms daudz noteiktāks politiskais stāvoklis, par ko būs iepriecināti visi, kam bija apņikusi līdzšinējās valdības pašstāvēšana politiskā līnijā. ADQ (Action Democratique Quebec) neieguva gaidīto pilsoņu atbalstu, galvenokārt tādēļ, ka bija sasniegusi savu plašāko ievēribu pagājušā gada blakus vēlēšanās un ka jaunajam tās vadītājam M. Dumontam trūka politiskās pieredzes un veiksmes. Tomēr jāatzīst, ka viņš ieviesa jaunu pieeju, virzot to uz politiski labā spārna pusi. Tas deva iespēju tiem, kas agrāk balsoja par konservatīvo partiju, nodot viņam savas balsis. Turklāt viņš atņēma daudz balsu pekistiem, atļaujot liberāļiem nonākt pirmajās vietās daudzos vēlēšanu iecirkņos. Tas izrādījās gluži pretēji Kvebekas politikas analīstiem, kas domāja, ka šīs balsis zaudēs liberāļi. Jāizceļ arī jaunievēlētais premjers Ž. Šare veiksmē paaugstināt franču izcelsmes vēlēšanu pievēršanos federāli noskaņotai politiskai partijai. Ka tas varētu notikt, par to visvairāk bija pārsteigti paši pekisti, kas arvien bijuši ieskatos, ka ir labākie "savas tautas" pārstāvji un centieni īstenotāji. Šķiet, ka pekistiem vēlēšanās nepalīdzēja Irakas karš, kas visu kampaņu aizēnoja ar nemītiģām ziņām no kara lauka. Un tieši pēdējās dienās pirms

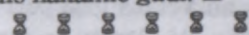
vēlēšanām, kad vairs nebija šaubu, ka ASV un sabiedrotie kara laikā ir uzvarējušas, vēlēšanas atkal nokļuva degpunktā.

Vēlā vakara stundā visi partiju vadītāji teica savas runas. B. Landrijs pateicās visiem un uzteica liberāļus par teicami paveiktu darbu, nemeklējot vainīgos. Tā bija pārmaiņa no agrākām reizēm. Solija spēcīgu opozīciju un atbalstu programmām, kurām pekistu partija piekristu. Solīts tomēr makā nekrit. M. Dumonts solījās izstrādāt plašāk savu programmu. Jaunievēlētais premjers Ž. Šare pateicās itin visiem un solījās ķerties pie darba jau nākamajā dienā. To viņš spējis, kā to parādīja rūpīgā sagatavošanās šīm vēlēšanām. Protams, viņam jāpagatavojas varas pārņemšanai, kas, domājams, būs ātra. Iespējams mēneša laikā. Šai vajadzībai jau pastāv īpaša liberāļu komiteja.

Interesanti atzīmēt, ka liberāļi palielinājuši savu deputātu skaitu tieši jaunradītajās lielpilsētās. Montrealā un apkārtnē tiem 31 deputāts no 41, Kvebekas lielpilsētā 9 no 10. Priekšvēlēšanu cīņā liberāļi solīja demokrātiskas tiesības atsevišķām pilsētām no lielpilsētām izstāties referendumu veidā. Šis jautājums jau šobrīd kļuvis akūts, jo daudzi bijušie pilsētas galvas vēlas tūlītēju apliecinājumu, ka solījums tiks pildīts. Montrealas bijušais pilsētas galva Pjērs Borks (Pierre Borque), kandidēja ADQ sarakstā un palika 3. vietā. Tas savā veidā pierādīja, ka lielpilsētu ideja arvien vēl rada problēmas. Kā tā risināsies, rādīs laiks.

Veselības aprūpe, nodokļu samazināšana un citas problēmas prasīs tūlītēju risinājumu. Ir runa par ministru kabineta un līdz ar to brīvo limuzīnu samazināšanu. Un tā tālāk.

Rādās, ka Kvebekas politikā veco politiķu laiks ir garām, viņu vietā stājušies jaunie, kuriem ir pavisam citas prasības un vēlmes. Kāds satīriskis zīmējums nākamajā dienā rādīja pekistu vēlēšanu autobusa nogrimšanu Laurenča straumē, apzīmējot to par Titaniku! Gaidīta maiņa pienākusi. Vai pēcvēlēšanu runās apsolītā pekistu un ADQ mainīšanās un liberāļu pieteiktā maiņa piepildīsies, to rādīs nākamie gadi. □

KALPAKS UN KALPAKIEŠI ŠODIENAS NOTIKUMU VIRKNĒ

6. martā aizritēja 84 gadi kopš traģiskās pārskatīšanās kaujā pie Airitēm. Tajā krita četri Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieki - pirmais Latvijas kaŗaspēka un jaunās armijas virspavēlnieks, legendārais pulkvedis Oskars Kalpaks savā 37. mūža gadā, 23 gadus vecais studentu rotas latviešu strēlnieks kapteinis Nikolajs Grundmanis, 27 gadu vecais Jātnieku daļas virsleitnants Pēteris Krievs un Neatkarīgās rotas artilērijas virsleitnants vācietis Šrinders. Četras jaunas dzīves līdzīgi spožai zvaigznei izdzīva nakts tumsā nepilnas pusstundas laikā, izraudams no mazās un topošās Latvijas armijas akmeņainās zemes tās dzīvākos un spēcīgākos stādus. Tieši brīdī, kad mūsu sašķeltai un cerību bezcerībā esošai tautai tie bija visvairāk vajadzīgi. Aizgājēju vietā neiesēdās tukšums, panika, bailes, izmisums, jo plkv. O. Kalpaks, pirms aizvēris acis, vēl paspējis nodot smagi cietušās armijas vadību toreizējam kapteinim un vēlākam ģenerālim Jānim Balodim. Šaubu vietā dzima spīts, ticība un spēks, ka mūsu cīņa ir svēta, mūsu mērķis ir cēls un mūsu rītdiena, Latvijas gaismas rīts ir mūsu - šo skumjo un sāpju pārņemto Ventas ērgļu rokās. tikai 3 mēnešu laikā no 220 viru lielās armijas, kurās vārds būtu jāliek pēdīpās, jo tā nebija armija, bet gan maza karstgalvju fanātiķu grupa, kas atstāja Rīgas tiltus, tautas apsmieti, izzoboti un nievāti, pie Ventas jau stāvēja Kalpaka bataljons ar 600 kaujās rūdītiem vīriem. Pār viņu galvām vairs neat-

skanēja zaimi un nievas. Tautā modās ticība, ka tie būs Latvijas atbrīvotāji un pamats jaunai Latvijas armijai. Trīs mēnešus vēlāk, uz varoņu kapiem Liepājā izvadot savu kritušo pulkvedi, egļu zaru vietā bērņu ceļu klāja ziedi, bira asaras un ne tikai pār izvadītājas tautas vaigiem, bet tās lēja ciņās rūditie plkv. Kalpaka ciņu biedri. Dzejnieks E. Virza savā dzejoli "Pulkveža atgriešanās" šo brīdi raksturo šādiem vārdiem:

Raud, pulkvedi, kareivji tavi, ak neļauj taurēm vairs pūst
Un piecēlies runā uz tautu, lai klusums par gavilēm kļūst.
Bet neatbild Pulkvēdis vairāk ne kareivjiem, tautai, nekam.
Sedz karogs sarkanbaltsarkans ir seju, ir augumu tam.
Jel noņemiet apsegu svēto, lai vadon's veļ acis un redz,
Ir sauli uz kareivju pierēm, ir to, kuņa noriet un lec.
Viņš kluss. Tik ar Latvijas zemi vēl sajaukties nesas tam
prāts.

Šis karogs sarkanbaltsarkans pār kritušo Pulkvēdi klāts.

Ventas 6. marta upurī vienoja sadalīto latviešu tautu. Tie modināja cerības. Kalpakiešu pirmie panākumi pie Lielauces un vēlāk pie Ventas, Skrundas lika atdzimt tautas ticībai, ka ir cerības, ka ir rītdiena, ka tuvojas gaismas rīts, ka aust jauna diena.

Pirms dadiem 20, žurnālists Vanagu Kārlis, atceroties plkv. O. Kalpaka simtgadi, savam rakstam laikrakstā lika virsrakstu: "Varoņi nemirst, tie dzīvi mūsu vidū!" Mēs visi, kas tikai mazliet esam pasekojuši leģionāru vienreizējām ciņām II pasaules karā, varam apliecināt šo vārdu patiesību. Tajā simtiem varonības piemēru iezīmēja šodien tik daudz ierobežotais, skaustais, malā nobidītais latviešu kaņavīrs - leģionārs, kas iznesa proporcionāli un skaitliski vislielāko upurū daudzumu kā visās citās Latvijas brīvības ciņās, ieskaitot strēlnieku, kuņi no 35,000 vīriem zaudēja ap 4,000 vai 11% kritušu un ievainotu, bet kuņū varonība nebija mazāka par leģionāru, ko pierāda beļģu dzejnieka Verharana vārdi:

Un mēs pie Verdenas, Izēras klausāmieš,
Elpa pat klust, - Kā Latvijas ozoli sasaucas,
Tie locīties neprot, bet lūzt.

Latvijas brīvības ciņas iezīmējās ar 1919. gada sākumu pie Skrundas ar Kalpaka bataljona uzvarām, bet Latvijas brīvības ciņas no Ventas gāja pāri visai Kurzemei, tās uzliesmoja ap Rīgu, pie Cēsīm un atskanēja Latgalē. Pamiera dienā, 1920. gada 11. augustā, ko noslēdza ar Krieviju, Latvijas armijā bija jau 76,394 vīri, vai puse no tā skaitļa, ko deva Latviešu leģions. Visu brīvības ciņu laikā mūsu armija zaudēja 7,114 kaņavīru vai 9,5% no visas 76,000 vīru lielās armijas. Tā tad brīvības ciņu zaudējumi bija nedaudz mazāki par strēlnieku.

Sākās 20 Latvijas atplaukšanas gadi, kuņos Latvijas armija bija saliedēta vienotā nacionālā garā, pašapziņā un gatavībā nest jebkuņū upurū tautas un valsts labā. Jāsaka, ka nekad līdz šim Latvijas vēsturē latviešu tauta nebija tik vienota kā toreiz savā nostājā pret iebrucējiem - krieviem. Šo nostāju nemaldīgi apliecināja partizāņu ciņas Latvijas mežos, bet visvairāk gan Latviešu leģions, jo 1940. gada notikumi ar mūsu armijas atbrūošānu, virsnieku slepkavībām, neatkarības zaudēšanu, tūkstošiem apcietināto, izsūtīto, noslepkavoto un mežos aizgājēju, lai uzsāktu ciņas pret okupācijas varu, bija labākais vienotības un tautas stājas piemērs.

Latviešu leģions sevi apvienoja 146,000 vīru, maksimālo skaitu, ko jebkuņa līdzīga lieluma tauta varēja atļauties. No sava dzīvā spēka, tautas dzīvības mēs atdevām visu ko spējām, visu, kas mums bija, un šie vīri un jaunekļi pasaules kara vēsturē izcīnīja neiedomājami asiņainas un smagas kaujas pie Volhovas, Veļikajas, Opočkas, Latgalē, Vidzemē, Kurzemē, Pomerānijā un beidzot Kurzemes cietoksni. Vairāk par pusi - 80,000 vīru vai 55% leģionāru palika kauju laukos zem baltajiem bērza koka krustiem. Ru-

nājot lielo kauju līdzgājēja majora Viļa Hāznera vārdiem: "Tie krita apziņā, ka viņi savu dzīvību ziedo nevis kādas jaunas Eiropas vai mobilizētāju vāciešu labā, bet gan par savas tautas tiesībām palikt brīvai un dzīvot neatkarībā savā gadsimtu vecajā dzīves telpā." 80,000 zināmas un nezināmas kapu vietas stāsta par latviešu tautas devumu - upuriem, asarām, sāpēm un ciešanām, ko ne tikai leģionāri, bet arī mātes, tēvi, sievas un līgavas ziedoja savai tēvu zemei un savai tautai. Tas ir milzīgs upurū skaits, ko paņēma II pasaules karš no mazās 2 miljonu tautas. Atceroties viņu Golgātas ceļu, vēl šodien ausis skan pirms 65 gadiem kaut kur piekvēpušā bunkurā tik bieži dzirdētie dziesmas vārdi: "Es vēlos mājās pārnākt, kad ābeles ziedos plauks, Un viņas baltajiem ziediem, būs noklāts dārzs un lauks, Es vēlos mājās pārnākt ar līgavu gredzenus mīt," bet satumsa nakts.

Sirmajiem vīriem, kas izglābās no izkopts nesējas baltās sievas skavām, kas pārnāca bez acu gaismas; tiem, kas pārnāca bez rokas vai kājas, sakropļoti, dzīvei nespējīgi un tautai mazdarīgi, sāp, tiem sāp, ka viņi atdeva visu, kas viņiem bija, bet pretim saņēma dzīves saltumu, atstātību vientulību un pamestību. Viņiem sāp, ka tik maz vēribas un atzinības tiem piegriez Latvijas valsts agstākās iestādes, ieskaitot Saeimu un pašu prezidentu. Tiem sāp, ka ziedu un pateicības vietā tiem jādzird aizliegumi, aizrādījumi un tik bieži jāstopas ar aizmirstību un netaisnību. Bet vai netaisnība nav pasaules alga?

DV Mēnešraksta 1. numurā ievietota Latvijas Nacionālo kaņavīru biedrības priekšnieka Nikolaja Romanovska atklāta vēstule Valsts prezidentei ar 5 āķīgiem jautājumiem, kas saistīti ar pagātņi un kas attiecas uz 70,000 latviešu nošāušānu 1937./8. gadā Padomju Savienībā (1), Latvijas atdošanu Padomju Savienībai 1939. gadā (2), Latvijas okupāciju, masveida apcietināšanām un spīdzināšanām (3), 1941. g. deportācijām (4) un leģionāriem un viņu ciņu vietām (5), prasot uz tiem atbildes un prezidentes uzskatus, viņas domas.

Nav runa par šo jautājumu nelikumību, naida celšanu un kašķa meklēšanu, bet gan, man šķiet, par pareizā laika izvēli šiem jautājumiem laikā, kad pasaules dalītāji un politiskā šacha lielmeistari nevēlas daudz runāt par viņu tumšajiem pagātņes darījumiem, jo krauklis krauklim acis neknābj. Prezidente un Latvijas valdība, manuprāt, cinas lai saglabātu dzīvu vēl dzīvo latviešu tautu, nekaņot 80,000 kritušo leģionāru atceri pie lielā zvana. Sirmais, atstumtais, vēl dzīvais netaisnību un pārestību izjutējs, leģionārs, un viņa organizācijas - Latvijas nacionālo kaņavīru biedrība un Daugavas Vanagi cinas, lai paturētu dzīvu, ne dzīvo, bet kritušo savu jauno dienu līdzgaitnieku atmiņu, to, kuņi nepārnāca, bet palika kara laukā ar nolauztu zobenu.

Par to liecina Kurzemes Brāļu kapi Lestenē ar uzrakstu pie ieejas vārtiem: "Patiesībai jāredz dienas gaisma". Tie vēl arvien gaida atbalstu iesāktai pārbedišanas un kapu iekārtošanas darbu nobeigšanai. Cik daudz no 80,000 tur atradis mūža mājas, daudz atkarājas no ikviena no mums šeit. Kādu atbildi mēs dosim šodienas sirmajam Latvijas brīvības cinitājam dzimtenē. Pacieties, gaidi savu laiku, kas varbūt pienāks tad, kad tevis vairs nebūs? Jā, viņiem sāp! Tās ir pārdomas mums šodien Kalpaka, kalpakiešu un leģionāru atceres dienā. □

Skrastiņu Indulis

⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗

TĀ TAS NOTIKA

Bija 1940. gada jūlija sākums. Tautā valdīja uztraukums - bija paredzētas Saeimas vēlēšanas. Bez komunistu saraksta bija atļauts arī otrs saraksts - tā sauktais, nacionālistu saraksts. Kas šo sarakstu organizēja un vadīja, ne-

zinu. Tika izplatīti uzsaukumi un uz sienām tika limētas afišas. Ka šis izdarības nepatika pašreizējai varai, rādīja tas, ka vairāki afišu limētāji tika aizturēti.

Lielu pārsteigumu mums sagādāja (tas ir, man un manai sievai Natālijai), kad kādas darbdiēnas pievakarē pie mums ieradās mana attāla radniece Eišenija Hausmane (Latvijas armijas kapteiņa meita) ar pavadoni Tērauda kundzi, kuŗa man nebija pazīstama.

Viņas mums stāstīja, ka esot atnesušas Nacionālistu vēlēšanu sarakstu no vēlēšanu biroja Kaļķu ielā 10 (otrā stāvā). Kāds policists/milicis esot biroja darbiniekus brīdinājis, ka notikšot kratišanas un biroja slēgšana, bet viņam ar citu darbinieku palīdzību esot izdevies visus dokumentus savākt un atnest pie mums. Kā vēlāk uzzināju, kratiņi ieradušies drīz vien, kad dokumenti bija aizvākti. Viņas vēl pastāstīja, lai gaidot vēl dokumentus no Zemgales vai Kurzemes vēlēšanas apgabala, no kurienes izsūtītie sakarnieki atgriezīšoties ar Jelgavas vilcienu vēlāk vakarā un kuŗus stacijā uztveršot, lai tie nenokļūtu vēlēšanu birojā Kaļķu ielā 10.

Kad jautāju radniecei, kāpēc šos dokumentus atgādāja pie mums, viņa uz to atbildēja: "Drošākas vietas par jūsu mēs nevarējam iedomāties." Tev tur blakus dzīvo milicis un augšā virs viņa - sarkanais gards. Tā tas arī bija. Tāpat gribu piezīmēt, ka blakus milicim dzīvoja Lapiņu pāris. Viņš pats liels nacionālists (brīvības cīņu dalībnieks), sieva jauno laiku līdzskrējēja un brālis komūnists, kas kandidēja to sarakstā.

Abas sievietes ilgi pie mums neuzkavējās. Atstāja mums dokumentus un mēs nezinājām ko ar tiem darīt. Ilgi pētīt dokumentus neuzdrošinājāmies, jo kāds no kaimiņiem varēja piekļaut pie durvīm un ienākt. Kaut mēs kaimiņi (astoņas ģimenes dzīvojam šinī mājā) bijām ar dažādiem politiskiem uzskatiem, mēs tos respektējām viens pret otru.

Drīz pēc sieviešu aiziešanas ieradās manas sievas Natālijas brālis Kārlis Bandinieks (aizsargu lidotājs) un atnesa pārvestos dokumentus no dzelzceļa stacijas. Ilgi pētīt šos dokumentu mums neizdevās. Tad ieradās Natālijas brālēns ar sievu, kuŗi dzīvoja mums tuvumā.

Bijām ar sievu nobažījušies, ka kaimiņos nerodas aizdomas par daudzajiem mūsu apmeklētājiem šajā vakarā. Mūsu bažām nebija pamata - apmeklētājus tie bija redzējuši jau agrāk citas reizes.

Vairākas dienas gudrojām, ko ar dokumentiem darīt - paslēpt kaut kur - bet kur, vai iznīcināt? Visu apsveŗot, tos iznīcināt nedrīkstējam, jo tie ir ļoti svarīgi, varbūt vēlāk pat vēsturiski dokumenti.

Īsā apmeklējuma laikā sievas brālis pastāstīja, ka birojā bez viņa bijuši vēl vairāki aizsargu lidotāji. Tikai divus - Konstantīnu Reichmani (aizvests 14. jūnijā), kas nošauts Sibīrijā sacelšanās laikā, un Raimondu, kuŗš krita no krievu granātas uz Vidzemes šosejas.

Pēc vairākām dienām saņēmām norādījumu dokumentus nogādāt Ziediņa mechaniskā darbnīcā Brīvības ielā, netālu no Gaisa tilta uz pilsētas pusi un nodot tos Ziediņa audžu dēlam Cukuram (cits Cukurs, ne kuŗa lidotājs kapt. H. Cukurs), kuŗš arī bija aizsargu lidotājs. Vakara dokumentus sasaiņojām un nākošas dienas ritā sieva ielika tos meitiņas (viņa bija nepilnu gadu veca) ratiņos, uzsēdināja Veltu tiem virsū un aizveda uz norādīto vietu.

Cukurs dokumentus ielicis metāla kastītē vai caurulē un tos nogādājis Ansim Kalniņam, arī aizsargu lidotājam, kuŗu apcietināja pirmo 14. jūnijā darba vietā un deportēja. Kalniņš dokumentus aizvedis uz laukiem un apracis sava tēva mājā zem ābeles. Cik man atmiņā, A. Kalniņš bija no Mārsnēnu pagasta.

1994. gada martā saņēmām vēstuli no sievas radnieces Zigrīdas, kas rakstīja, ka sievas brālis Kārlis Bandinieks, būdams Rīgā 1993. gada vasarā, totalitāro noziegumu izmeklēšanas komisijai ar savu parakstu apliecinājis, ka 1940. g. ir bijis otrs vēlēšanu saraksts, kas esot apraksts Anša Kalniņa tēva mājās zem ābeles. Kalniņa tēva māju atrašanās minējis, ka tās esot Lubānas pusē. Kā jau iepriekš minēju, ka pēc manas atmiņas mājas atradās Mārsnēnu pagastā. Par to rakstijām radniecei Zigrīdai. □

Šis atmiņas publicējam ar Veltas Dreijeres-Gūtmanes laipnu gādību. -Red.

Kārlis Dreijeris +

1995. g. 5. martā

§ § § § § §

CILVĒKCIENAS JAUTĀJUMS

Pašreizējais stāvoklis

Vai ir sakarība starp latviešu periodisko izdevumu redaktoru nostāju cilvēkcieņas nozarē un latviešu sabiedrības likteni Latvijā un ārzemēs? Tas, ka periodisko izdevumu saturs veido sabiedrības nostāju un likteni, ir mūsu dienās atzīta realitāte. Kā esmu paziņojis četru periodisko izdevumu redaktoriem, mans darbs ir zinātnisks pētījums par to, kā cieņa pret cilvēku sākas atzīstot katram izvēlēties sava vārda un uzvārda rakstību.

No šiem četriem periodiskiem izdevumiem divi ir Latvijā un divi ārzemēs. Darbs ir zinātnisks un analizē būs minēti vienīgi pētījumu rezultāti, ne izdevumu vārdi. Divi aptaujātie redaktori ārzemēs paziņoja, ka atzīst cilvēkcieņu pārkāpumu par latviešu valodnieku 1920-tajos gados izdotajiem noteikumiem par personas īpašvārdu rakstību. Diviem periodiskiem izdevumiem Latvijā kopā ir trīs redaktori. Divi no viņiem neatzina par vajadzīgu atbildēt. Secinājums ir, ka viņiem cilvēkcieņas jautājums neinteresē. Viens ar profesionālu nostāju man atbildēja. Žēl, ka pēdējā nostāja bija, ka latviešu gramatika stāv augstāk par cilvēkcieņas principiem. Tāds ir stāvoklis.

Vēstures analīze rāda, ka pašreizējās latviešu rakstības necieņa pret personas vārdu radās ar profesora Endzelina un viņa sekotāju 1920-tajos gados izdotajiem latviešu gramatikas jauninājumiem. Zinātnieka uzdevums ir ne tik daudz noskaidrot motīvus, kā reģistrēt faktus. Spriest par motīviem var psihologs. Prof. Endzelins un viņa sekotāji, ignorējot cilvēkcieņas vārdu rakstības principus, izlēma, ka jāraksta "kā runā". Nevaram spriest, vai viņi zināja vai nezināja, ka nav valodās rakstību, kuŗu izruna saskaņota ar uzrakstīto: balc nav melnc un melnc nav balc.

Tā prof. Endzelina un līdzdarbinieku lēmums, kuŗu ar sabiedrības manipulācijas metodi istenoja praksē, kļuva par rakstības likumu. Ar šo likumu latviešu rakstībā ienāca ne tikai necieņa pret personas vārda un uzvārda rakstību, bet arī neskaidrība un neprecizitāte par citu valodu īpašvārdu rakstību. Periodisko izdevumu lasītājam ir grūti atrast tuvāku vai papildus informāciju par rakstnieku Anrē Židu, vai zinātnieku Kristianu Hīgensu (vai Huiģensu) - kas lai zina, kā šo vārdu izrunā Holandē? Ja kādā reportāžā piemin Savienoto Valstu pilsētu Kaunsil Blafa, lasītājs ir neziņā, kas tā tāda un kur tā atrodas.

Sarunā ar vienu no laikrakstu redaktoriem noskaidroju, ka likums esot, ka svešvārdam pirmo reizi parādoties tekstā, tā rakstība jānod iekavās. Bet mūsdienu latviešu periodiskā "Olbraites" vārds ceļo no vienas reportāžas uz nākamo, nerādot tā pareizo rakstību. Pārbaudot personu vārdu un uzvārdu rakstību vienā no lielākajiem laikrakstiem Latvijā, atrodam, ka rakstības iekavās došana neeksistē. No tā jāspriež, ka līdz ar necieņi pret personas vārdu, zūd arī precīzas informācijas apmaiņa un pašas informācijas nozīme.

Cilvēkcieņas veidotāji

Kā jau teicu, ja laikraksts iznāk no dienas dienā, tā saturs lielā mērā veido sabiedrības nostāju un ar to tās likteni. Arī reizi nedēļā iznākošs izdevums ietekmē tos, kas to regulāri lasa. Konstatēsim dažus cilvēkcieņas faktus. Man nav zināma neviena mazāka pilsētiņa Amerikas Savienotās Valstīs, kuŗas sabiedrisko dzīvi vadītu latvieši. Tani pat laikā ir diezgan daudzas, kuŗu sabiedrisko un kultūrālo dzīvi vada vienas emigrantu grupas pēcnācēji. Tā tas ir pilsētiņā, kuŗā es strādāju un kuŗas sabiedrisko dzīvi vada holandiešu emigrantu pēcnācēji. Viens no galvenajiem iemesliem, kas dara dzīvi šajā pilsētiņā patīkamu, ir viņu cilvēkcieņas principi.

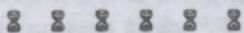
Iespējams, ka liela latviešu emigrantu grupa, kas nonāca Savienotās Valstīs pēc Otrā pasaules kara, nespēja tur izveidot kādas nelielas pilsētas saimniecisko un garīgo vadību tāpēc, ka viņu raksturā trūka izveidotu cilvēkcieņas principu. Viņu rakstu valoda palīdzēja šo negatīvo rakstura īpašību pastiprināt ar literatūrā un saziņas līdzekļos esošo atkāpšanos no cilvēkcieņas principiem. Holandiešu emigrantu pēcnācēji Christiana Huygens'a vārdu raksta tieši tā, kā viņš to uzdeva dokumentos un, ja kādam ir neskaidrība, kā to izrunā, seko iekavās dots (hoigenz). Ja latvieši rakstības veidotāji pieņemtu Eiropas civilizēto sabiedrību atziņas, viņi rakstītu Andre Gide (Žid), Christian Huygens (hoigenz) un Council Bluffs (Kaunsil Bluffs). Vienkārši un skaidri.

Vai ar Eiropas civilizācijā pieņemto rakstību mainītos latviešu sabiedrības nostāja pret savu līdzcilvēku, ir nozīmīgs jautājums. Nozīmīgs tādēļ, ka ar šo nostāju ir savienots visas sabiedrības liktenis. Objektīvā vērtējumā varētu teikt, ka cieņa pret individu ir tikai viens faktors, kas regulē sabiedrības labklājību un pievilktspēju savai kopībai. Zinātnieka uzdevums ir konstatēt visus faktus, kaut arī tie šķiet perferāli, jo dažreiz tieši tiem ir izšķirēja nozīme.

LNAK Izglītības nozares Toronto rīkotajā 2003. gada 1. marta valodas simpozija dalībnieki tika aicināti nekavējoties sasaukt zinātnisku konferenci, kuŗa izvērtētu notikušos procesus gan latviešu valodas gramatikā, frazeoloģijā, sintaksē, leksikā, semantikā un pareizrakstībā. Šai simpozijā, *Mili latviešu valodu*, pieņemtā rezolūcija: "Padomju okupācijas laikā Latvijā latviešu valoda visās tās izpausmēs ir bijusi pakļauta smagai ideoloģiskai ietekmei un pārkrievošanas mēģinājumiem. Tas nav palicis bez sekām mūsdienu latviešu valodā. Savukārt, latviešu valoda ārēmās lielā mērā ir sastingusi pozīcijās, kādās tā bija, bēgļiem Latviju atstājot 1944. gadā. Valoda bijusi pakļauta dažādiem mītņu zemju valodu iespaidiem. Globalizācijas iespaidā šodien angļu valoda lielā mērā ietekmē latviešu valodu. Tikai plašs sabiedrīks dialogs varētu šo situāciju labot. Lai varētu spriest par latviešu valodas vajadzībām nākotnē, nepieciešama atklāta un zinātniski objektīva pagātnes analīze" (Laiks, 2003. g. 4. aprīlī, 19. lpp.).

Vai darbi sekos vārdiem? Vai tiešām plānotajā konferencē ietilps zinātniski objektīva pagātnes analīze? Kas vādis pārrunas? Vai etniski "pareizi" domājošie valodas birokrāti, vai tie, kuŗiem rūp latviešu valodas rakstība Eiropas zinātnes un tehnoloģijas attīstībā? Vai tie, kas sapņo par senču klētiņām un pirtiņām, vai tie, kas vēlas latviešu dalību starptautiskā forumā? □

J. Jurjāns Purvins

VAIRA VIĶE-FREIBERGA - JAUNA BALSS JAUNĀ EIROPĀ

Pie tāda slēdziena ir nonākusi savos pētījumos Globālais izlūkošanas un stratēģijas institūts Stratfors (Stratfor.com). Izvērtējot Eiropas politisko valsts stāvokli Stratfora

institūts nācis pie slēdziena, ka jaunievēlētais Čehijas prezidents Vaclavs Klaus nespēs aizvietot populāro Čehijas aizejošo prezidentu Vaclavu Haveli un iegūt politisko iespaidu Centrālās Eiropas valstu vadībā - nebūs Klaus, bet gan Latvijas prezidente Vaira Viķe-Freiberga. Stratfora institūts paredz, ka pārmaiņas pārveidos Centrālās Eiropas attiecības ar pašreizējo Eiropas valstu apvienību, Krieviju un Amerikas Savienotām Valstīm.

Pie iepriekšējā paredzējuma Stratfora institūts ir nonācis, analizējot stāvokli Čehijā. Tikai pēc trīskārtējām vēlēšanām 28. februārī Čehijas parlaments ievēlēja iepriekšējo ministru prezidentu Vaclavu Klausu par Čehijas prezidentu. Prezidentam, galvenokārt, ir ceremoniālie pienākumi, bet reizē ir liela morāla autoritāte un nozīmīgs politisks uzdevums - veidot labvēlīgus uzskatus par valsti, kā iekšzemē, tā ārpus tās. Klaus tagad aizvieto Vaclavu Haveli, kuŗš sekmīgi vadīja Čehijas Republiku visu laiku pēc Padomju Savienības virskundzības. 1990. gadā viņš iedzīdināja samta revolūciju (Velvet Revolution), stāvot Prāgā uz ielas un pieprasot Padomju Savienībai izbeigt ieviesto komunistu autoritātes varu Čehoslovākijā, un padomju vara piekāpās. 1993. gadā Havela loģiskie argumenti vadīja Čehoslovākiju cauri samta šķiršanās procesam (Velvet Divorce) ar vismazākajiem traumatiskiem notikumiem. Havelis atstāj savu prezidenta amatu tad, kad Čehijas Republika jau ir NATO locekle un valsts ir saņēmusi uzaicinājumu pievienoties Eiropas Savienībai. Havelis ir pēdējais Centrālās Eiropas valstu grupu vadītājs, kuŗš saliedēja iepriekšējās bijušās padomju bloka valstis, vismaz Eiropas daļā. Havelis ļoti veikli panāca Padomju Savienības izvākšanos no Čehoslovākijas, iegūstot maigi runājoša dzejnieka/lugu rakstnieka un prezidenta slavu. Stratfora institūta izvērtējumā citi kandidāti no Austrumu un Centrālās Eiropas, kas varētu aizpildīt Havela vietu, ir neierosinoši. Vienīgais, kas vēl varētu būt kā Vairas Viķes-Freibergas konkurents ir Polijas prezidents Kwasniewskis, kuŗš ir prezidenta amatā kopš 1995. gada un ir 4 gadus ilgāk nekā Vaira Viķe-Freiberga. Kwasniewskim pašlaik ir jārūpējas par Polijas valdības krīzi. Valdošā koalīcija, sākot ar 1. martu, ir izjukusi. Varšavā pašlaik ir mioritātes valdība, kuŗai drīzumā jārisina tautas nobalsošana par iestāšanos Eiropas Savienībā, jo dažas politiskās partijas ir pret iestāšanos ES. Līdz laikam, kad Kwasniewskis varētu piegriezt vērību pārējai pasaulei, Vaira Viķe-Freiberga ir vienīgā, kas to spēj veikt.

Februāra sākumā 10 Centrālās Eiropas valstis, ieskaitot Latviju, izteica solidaritāti ASV pret Iraku. 18. februārī Francijas prezidents Jacques Chirac's nosauca kopējo solidaritātes parakstīto dokumentu par bērnišķīgu, neatbildīgu un bīstamu, piezīmējot, ka Centrālās Eiropas valstis ir "zaudējušas lielu iespēju turēt muti ciet". Chirac's Centrālās Eiropas valstis bridināja, ka viņām varētu liegt iekļūšanu Eiropas Savienībā. Neviena valsts no Centrālās Eiropas nesolaridējās ar Chirac'a teikto un konstatēja, ka vārdi esot izteikti "emocionāli" un "neattaisnojami". Tā bija Latvijas prezidente Vaira Viķe-Freiberga, kas pateica: "Mēs noteikti esam redzējuši rezultātus no piekāpšanās (appeasement)... Ir daudz vieglāk būt tolerantam pret diktatoru, kad viņš apspiež citu dzīvi, bet ne pašu dzīvi". Daži bridināja, ka Vaira Viķe-Freiberga spēlējoties ar uguņi un ka Francija varētu lietot savas "veto" tiesības, lai Latviju neuzņemtu ne NATO, ne arī ES. Viņa ir atbildējusi: "Mēs esam izbāzuši kaklus un mēs viņu nevilksim atpakaļ", piezīmējot "Mans priekšgājējs 1939. gadā (Kārlis Ulmanis, ARG) cerēja, ka turot zemu profilu varētu pasargāt valsti. Tomēr tas nedarbojās. Daudzi Vairas Viķes-Freibergas atbalstītāji un kritiķi ir viņu nosaukuši par Margaret'u Thatcher'i no Baltijas.

V. Viķes-Freibergas vizīte Vašingtonā no 15.-20. februārim pārliecināja, ka viņai ir labas attiecības ar prezidenta Buša administrāciju un ka viņa atbalsta ASV atrašanos kā NATO, tā Eiropā, paskaidrojot, ka Rīga stāv ar ASV, neskatoties uz to, ko saka Parīze. Mūsu vēsture mums māca, ka vienīgā reālā drošība ir būt kopā ar sabiedrotiem un cerēt, ka viņi būs kopā ar mums... Prezidentes nelokamā stāja ir Latvijai ieguvusi Amerikas atbalstu un saprasmī. Lielākā daļa latviešu un sevišķi patriotiskā V. Viķes-Freiberga uzskata, ka Krievija ir galvenā pretiniece Latvijas neatkarībai un labklājībai. Krievijas nafta transporta monopols Transneft's pārtrauca naftas piegādi Latvijas naftas ostai Ventspilī. Tā ir daļa no ekonomiskā spiediena uz Rīgu, lai tā pārdotu Ventspils naftas ostu Transneft'a kompānijai. Neskatoties uz to, ka V. Viķes-Freiberga ir prezidente zemei, kuņai ir tikai 2,4 miljonu iedzīvotāju, viņai tomēr bija iespēja tikties ar prezidentu Bušu un valdības atbildīgajām personām, tā iegūstot spēcīgu atbalstu - tas nepazuda nedzirdēts ne Rīgā, Briselē vai Maskavā. Latvijas prezidentes V. Viķes Freibergas loģiskās atbildes ir kļuvušas ļoti populāras Centrālajā Eiropā, neskatoties uz to, ka atbalsts eventūālajam karā ar Iraku nav tur populārs. Ja kaut ko Francijas prezidents ir panācis ar savu brīdinājumu, tad tas ir, ka Centrālās Eiropas valstis ir kļuvušas ciešākas savā sadarbībā.

Havels kļuva prezidents 1990. gadā. Vienīgā kopējā saite, kas dominēja starp Centrālās Eiropas valstīm, bija Padomju Savienības okupācija. V. Viķes-Freiberga vienmēr vēl atgādina gan latviešiem, gan Centrālās Eiropas audienī, ka Latvijai ir lielākas tiesības "ieņemt savu pienākošo vietu šai kontinentā" un "ka Baltijas valstīm jāklūst locekļiem Eiropas Savienībā, ja Eiropa vēlas būt brīva un demokrātiska 21. gadu simteni". Priekš viņas būt NATO un Eiropas Savienības locekļiem nozīmē sasniegt mērķi un gūt iespēju risināt savas attiecības ar Krieviju kā NATO un Eiropas Savienības locekļiem. Visas Centrālās Eiropas valstis cenšas iesaistīties tanīs pašās organizācijās, kā Eiropas Savienībā, NATO, Pasaules tirdzniecības organizācijā un Ekonomijas Sadarbības un Attīstības organizācijā. V. Viķes-Freiberga ir pārliecināta, ka kopējā pagātne un mērķa īstenošana ir iespējama. Tā ir realitāte, kas jāpanāk, lai izvairītos no Francijas pieteiktās nākotnes izolācijas. Strafora institūts uzskata, ka pret Krievijas noskaņojumu ir V. Viķes-Freibergas lielākais ierocis un lielākā vājība. Tā nodrošina viņas atbalstu no Centrālās Eiropas un ASV, jo tā garantē noteiktu ASV klātbūtni Eiropā, bet tā maz palīdz normālu attiecību izveidošanā ar Krievijas federāciju. Eiropu ar enerģiju visvairāk apgādā Krievija - ar naftu un gāzi - un ar to jāreķinās arī nākotnē. Centrālajai Eiropai tomēr jāsamazina Krievijas ietekme un tās bijušās virskundzības sekas. Strafora institūts saka, ka V. Viķes-Freiberga varbūt spēj vilkt vēsturisko vezumu un rast stingru atbalstu Centrālajā Eiropā, bet tas maksās pastāvīgu berzi starp jaunajām Eiropas partnerēm un Eiropas Rietumu valstīm. Strafora institūts aicina iedomāties to nesaderību starp daudzskaitlīgo un bagāto Rietumu Eiropu un trūcīgo Centrālo Eiropu. Balsošanas tiesības, kas paredzētas ES Nices noteikumos, Centrālās Eiropas valstīm dos iespēju katru nelabvēlīgu politisku ierosinājumu pārbalsot. "Tā nav sadalīta Eiropa, kuņā mēs vēlamies iekļūt", bet viņas instinktīvā sajūta par Krieviju - lai arī cik loģiska un patiesa tā varētu būt - būs nodeva sadalītai Eiropai, kā to Chirac'a apvainojums skaidri pateica. □

**Ādolfs R. Gailītis,
Bostonā**

⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗

Laipni lūdzam manuskriptus un materiālus nākamajam numuram nekavējoties. Red.

ŠIS NEAIZMIRSTAMĀS SLIEDĒS

Slīdes, gaŗas slīdes, tālās vilcienu slīdes. Tās paliek atmiņā ļoti daudziem cilvēkiem. Šis ir liktenīgās vilcienu stacijas un atvadas no mājām un dzimtenes. Šis gaŗais ceļš izdzēš daudz dzīvību. Tās nav parastās vilcienu slīdes - tas ir Nāves ceļš. Pa to izskanēja bērnu raudas pēc mātēm un citu cilvēku vaimanas un lūgšanas. Vilciens brauc un vai gaŗajām slīdēm reiz būs gals? Dzimtene raudāja pēc saviem dēļiem un meitām, ļaužu cerībām.

Atcerēsimies visu to ļaužu nomocītās dvēseles un izkaisīsim ziedus uz vilcienu slīdēm.

24.-25. marts - Latvija sērās.

PAVASARIS DZIMTENĒ - LATVIJĀ

Drīz, pavisam drīz izplauks ābelītēs ziediņi, uzziēdēs pirmie sniegpulksteniņi, krokusiņi. Latvijas saule debesīs apspīdēs un sildīs visu dzīvo radību. Dzimtenē būs pavasaris atnācis. Baltais sniegš būs nokūsis. Visa Latvija būs vienos zīēdos un putnu dzīēsmās, tādēļ ņēmu rokās papiŗu, sakopojū domas un rakstīju ar zīēdu vārdiem šīs rīēdas un domāju ar dzīēsmām par zīēdošo pavasari dzimtenē. Pavasaris ienāca pa saules vārtiem, putni viņu sagaidīja, vēl mēs gaidīsim gājputnus Latvijā atgrieŗamies. Pavasaris Latvijā ir kā liela glezna. Visa dzimtene ir kā skaista glezna.

**Andŗēla Daukste
Jelgvā**

TAUTIEŠĀM APSOLĪJU...

Apsolīt ir viegli, cerot uz laimīgu un satīcīgu dzīvi. Solījums turēt bieŗi aizmirstas un tad sākas tas, ko ikdienā vērojam visapakārt.

Ģimene kā vienība uzskatāma par pamatu tautas dzīēvot spējai. Visos laikos ļaudīs ir sapratuŗi, ka ģimene garantē droŗaku dzīēves eksistenci. Latvieŗiem ģimene bija jēdzīēns, kas izteīca kautko stabīlu - droŗu. Tādēļ ģīēmenes nodīēbināŗšana nenotīca sacīkŗu ātrumā, kā to var vērot mūsdīēnās.

Šādas droŗība apzīēpas izpratnē veidojās tautas mentalīēte - tīēkumi un sadzīēve. Salīēdzīēnot ar šodīēnas vaļīēgo ģīēmenes morāli, šīē tautas veidoŗie tīēkumi ir novecojuŗi. Šodīēn dzīēves partneŗa mainīēšana ir normāla parādīēba, jo jāatrod "īēstais". Tāpat kā veikalā īēstais apģēŗba gabals. Tā to nedarija mūsu senči, ja apģēŗbs (partneŗis) nebīēja pa kaulīēm, mēģīēnāja to pielaiķot, vai vienkārŗi - pacieta.

"Ja nepratīēsi dzīēvot, tad neŗēļojīēies, ja dzīēvē tevi saberŗ un samāŗ." Tā dzīērdēja tēvu brīēdīēnot savu nīēķīēgo meītu, izvadot tautās.

"Nebaidīēies tēt, neesmu vairs mazais bērns. Zīēnu, ko daru!"

"Līēdz šīēm tavas zīēnāŗšanas derēja tavām īēdomām un īēgribām. Tagad tev būs vīērs, kas nez vai tavas īēgribas pīēdīs."

"Pasīētīēšu knīēpi un aizīēēŗu, ja nebūs man pa prātam."

"No vīēra aizīēiesī, bet ne no dzīēves."

"Dabūŗu citu."

"Un atkal pasīētīēsi knīēpi, līēdz dzīēve arī tev pasīētīēsi knīēpi."

"Un kas par to?!"

"Par to sāksīē padomāŗ, kad nevarīēba būs tavš nelūģts vīēsis."

"Būs labīē, īēdzīēvoŗu!"

"Grūti īēies, jo esīē jau tīēk tālu apauguŗi ar īēgribām, ka nez vai spēsi šo ķāulu pārlauret, lai tīēktu pie kodola."

"Kas par kodolu?"

"Ģimene, ģīēmene ir katra saprātīēga cilvēķa zemapzīēņā, ko tas manto līēdz ar savu dzīēvību. Tev ir ēŗtības pirmā vīētā."

Šādi dialogi starp vecākiem un bērniem var izraisīt pārdomas un meklēt cēloņus dzīves neveiksmēm. Dieva padoms jeb likums ietver sevi ģimeni un kopdzīvi. Šos likumus nevar mainīt vai ignorēt, lai būtu saskaņota un laimīga dzīve. Tie ir jāpilda, jāizprot un jācieņa. Bērns, nākdams pasaulē, jau ir iezīmēts ar savas dzimtas pamatīpašībām. Meitenēm - es un man, zēniem - mēs un viņi. Šis pamatīpašības attīstoties nosaka tālāko dzīves gaitu. Cilvēkam ir dota tā iespēja tās aplūšināt vai tālāk attīstīt, kur sievietes kļūst par patmīlīgām egoistēm un vīrieši neciešami diktatori. Tas notiek, ja niķiem un stīķiem bērnam ļauj brīvu vaļu. Ģimene ir tā, kas mēģina šos niķus un stīķus bērnam savaldīt. Ja tas izdodas, tad saskaņota un laimīga ģimene turpmāk bērnam dzīvē ir iespējama, ja ne - sities, kā proti, ar savām nedienām. Ģimenes drošību apzināti vai neapzināti cenšas sasniegt katrs normāli attīstīts jaunietis. Meitenēm šī tieksme vairāk attīstīta kā zēniem, jo viņas apzinās, ka reiz būs mātes. Viņām audzināšana un kopšana nāk līdz ar rūpēm par savām lellēm.

Sievietes dabā ir pamācīt un pamācīt, tādējādi izbidot sevi uzmanības centrā. Dažreiz šī centība pārsniedz mēru un tad sākas tas, ko apzīmējam - ģimenes iziršana, jo katra pārmērība ir bīstama.

Ne katram jaunietim, kas sadomājis precēties, ir skaidrs kādēļ. Ne vienmēr pietiek ar aizrautīgu mīlestību. Mīlestība nav stabils jēdziens. Vajaga ko vairāk. Šis vairāk ir ģimene. Ģimenes uzbūves pamatnoteikumi jeb Dieva doto likumu izpratne.

Lai ģimeni veidotu, vajadzīgi divi partneri - sieva un vīrs. Viņu pienākumi dalās - apgādē un drošībā, audzināšanā un kopšanā. Virietim kā fiziski spēcīgākam, dabas likumi ir noteikuši savu vietu - ģimenes apgādē. Sieviete šī ģimene jāaudzina un jākopj.

Mūsdienās šī ģimenes morāle ir sajukusi, kā viss cits dzīvē. Bieži gadās, ka vienam partnerim jāaizstāj otrs, kas vairs nav spējīgs pildīt pienākumus nelaimes vai slimības gadījumā.

Parastā ģimene veidojas pēc šī Dieva laistās likumīgās kārtības. Ja šos likumus ņem vērā un īsteno, ģimenes iziršana nav tā apdraudēta, kā ejot pašizvēlēto iegribas ceļu. Bieži ģimenes iziršanā tiek vainots vīrs, kas sācis vaļīgu dzīvi, aizmirzdam savus pienākumus. Ne vienmēr ir iespējams apmierināt sievas iegribas. Tad vīrs savos pienākumos kļūst paviršs un pat vienaldzīgs. Dabas likums saka - katrai norisei ir cēlonis.

Sievieti, sievu, Dievs apveltījis ar spēku, kas daudz mazākā mērā tiek veltīts vīram. Viņa ir tā, kuŗas rokās ir garīgais pārākums, vispārējā nozīmē. Šis pārākums izpaužas kopšanā un audzināšanā. Ne velti mūsu senči māti daudzinaja un godāja, pat līdzināja Saulītei. Ja vīra fiziskais un praktiskais saprāts iet kopsoli ar sievas ģimenes iecietību un mīlestību, tad veidojās laimīga ģimene un saskaņota dzīve, to zināja mūsu senči un tādēļ Dieva laisto kārtību nemēģināja atvietot ar savu.

Tā kā ģimenes sairšana ir sasniegusi bīstamus apmērus, kas apdraud tautas dzīvību, gribu sīkāk apskatīt iemeslus un iespējas, kā no tā izvairīties. Protams, manu vērtējumu var neņemt vērā, jo katram ir savs. Tomēr savā gaŗā mūža pieredzi gribu atstāt tiem, kam rūp viņu dzīves turpmākā nākotne.

Vispirms, lai izraudzītu un apņemtu sievu, vīram jābūt skaidrībā, vai sieviete viņam vajadzīga kā skaista izprieca, vai ģimenes dvēsele. Te nu sākas iebildumi, šis abas lietas iet vienā soli. Skaista sieva var būt arī laba māte un ģimenes dvēsele. Mana atbilde ir, jā, bet bieži tas negādās.

Sieviete, izejot pie vīra, jābūt skaidrībā, vai virietis viņai vajadzīgs ērtību un iegribu apmierināšanai, vai kā nā-

kamās dzimtas gādnieks. Atbilde tāda pati, kā iepriekšējā gadījumā vīram.

Šie noteikumi ir saistoši abiem dzimumiem un ir pamatnoteikumi tālākai dzīves veidošanai. Parasti gan šos noteikumus nemaz nemēģina nopietni pārdomāt, jo tie liekas nevajadzīgi. Tomēr dzīvē šīs lietas izpaužas diezgan krasi. Partneri ir pārsteigti, kad redz nederību kopdzīvei, bet šis pārsteigums dārgi jāizpērk. Lielais laulību iziršanas procents liek padomāt - kādēļ? Parasti vainu meklē pie otra, bet vai vienmēr tā tas ir?

Otrs noteikums - Vai esi sagatavots ģimenes dzīvei? Vai ceri ar sajūsmu un lielu mīlestību visu atrisināt labi un saulaini? Parasti šo jautājumu reti kāds pārdomā, tādēļ vilšanās ir bieža.

Man nav nekādas formulas, kas nosaka laimīgas laulības iznākumu, bet varu minēt dažus sīkumus, kas palīdz veidot saskaņotu dzīvi. Šie sīkumi derēs vairāk sievietēm kā vīriem, jo viņām ir galvenā saskaņas atslēga, kas vajadzīga ģimenes dzīvē.

Pirmā sīkuma iezīme - humora izpratne. Ja abi partneri izprot humora vērtību, tad saskaņa ir viegla. Ja viens izprot un otrs ir, t. s., taisnais cilvēks, kas notikumus ap sevi saprot tikai gramatikas valodā, tad rodas pārpratumi, jo dzīvo ar tādu, kam nav humora izpratne, ir smagi un bieži šķiršanās ir atrisinājums.

Humora izpratni var iemācīties. Pirmais solis būtu pasmierties pašam par savām muļķīgām izdarībām. Savā ikdienā apvilkt mikstās humora čības un pabradāt pa ļaužu netīrām izdarībām. Tādējādi var pārbaudīt partnera inteliģences pakāpi. Humora izpratne ir kā atspere kokasu ratiem bedrainā ceļā. Labas atsperes tevi izšūpos cauri visām grumbām, nemaz nemanīsi. Tāpat tas ir ģimenes dzīvē. Pazaudēju maciņu ar savu pēdējās algas izmaksu. Vai tik vien nelaimes dzīvē! Pazaudēju māti un tomēr dzīvoju tālāk. Naudu sapelnišu, māti neatgūšu, tādēļ nestaigāšu raudādama.

Dievam tika tie ļauti, kas par bēdu nebēdāja.

Tā dainoja mūsu tauta un izdzīvoja gaŗos nebrīvības gadus. Viegļāk iemācīties humoru tiem, ko dzīve nežēlo. Čīgāns un žids labi varēja sadzīvot ar latvieti savā humora segā. Arī latvietis, okupantu midits, iemācījās smieties ne tikai par okupantu muļķībām, bet arī par savām neveiksmēm. Humora izpratne ir viens ceļa stabs ģimenes kopdzīves saskaņai.

Otrs klupšanas akmens ir greizsirdība un skaudība. Tā ir iezīmīga tiem, kas sevi uzskata par vērtīgākiem. Ja sieva izgājusi pie vīra, uzskata to kā savu īpašumu, kur citām nav nekādu tiesību kopīgu kafiju izdzert un pasmierties, tad tas var izraisīt ilgstošas nesaskaņas. Ja partneri sāk apšaubīt viens otra godīgumu, plaisu izlīdzināt būs grūti. Greizsirdība un skaudība ir mazvērtības kompleksi, pret kuŗiem zāles zin tikai Veļu māte. Cilvēks vienīgi var neizrādīt atklātībā savas vajības un mierīgi paciest šo kompleksu. Kopdzīvē šie netikumi izraisa dzirkstis, kas jāizjūt abiem.

Sievas rokās ir ģimenes kopdzīves atslēga. Ja viņa ir spējīga izslēgt no savas iegribu upes divus vārdus - es gribu un man vajag, tas daudz ko palīdz kopdzīvē. Latviešiem ir daudz maigu vārdu, kas spēj atvietot šos asos, egoistiskos. Sieva savas vajadzības var iegrozīt tā, ka vīrs jūtas pagodināts tās pildīt.

Greizsirdības velniņu mēģini iebāzt maisā un pakārt saulītē, lai pažāvējas un sakalst. Vīrs nav šunelis, ko var vadāt saitē. Ļauj viņam paskraidīt. Ja būsi gudra sieva, vīrs vienmēr atradis ceļu mājup.

Meiten, Dieva laisto kārtību ar savām iegribām mainīt nevarēsi. Nesēdi tik daudz pie spoguļa, bet paskaties, kas notiek laukā, kur Dieva likumus ievēro augi tā dzīvnieki.

Cilvēks ir tikai daļa no Dieva laiduma un viņa likumi ir saistoši. Mēģini izprast šos likumus un saule tevi biežāk priecinās. Vēl gribu piebilst sievietēm ļoti svarīgu, šķietami maznozīmīgu izdarību. Proti, bieži sievietes, lai pārņemtu vīram paviršību vai negribu pildīt viņas prasības, salīdzina to ar citu sievu vīriem, kuņģi bez ierunām paklausa sievietei. Tie ir sīki lapseņu dūrieni, ko dažs vīrs smiedamies panes, bet dažs - ne. Sekas var padziļināt ģimenes nesaķaņu vai pat beigties tragiski. Nekad nepārvērtē vīrieša pacietības robežu.

Un tagad dažas norādes vīram.

Ja esi izšķīries veidot ģimeni ne haremu un sameklējis sev šķietami piemērotu partneri, der viņas pārbaudīt, lai vēlāk nerastos neatrisināmas problēmas.

Mūsu senčiem sieva bija saimniece un saimniecības vadītāja. Izvēlē priekšroka bija gudrām, apzinīgām sievietēm, kas prata saimniekot. Skaistules izvēlējās pavieglas dzīves mīļotāji, jo skaistumam līdzīgs iet paviršība un laiskums. Lai pārbaudītu sievietes saimniecības spējas, uztīci viņai visu pirmo algu. Vēro, kā viņa saimnieko. Ja esi apmierināts, viss kārtībā, ja ne, turpmāk paturi savu naudu un sievietei atstāj saimniecības izdevumiem nepieciešamo.

Mans draugs, kas bij apņēmis skaistu, satīcīgu sievieti, bija spiests viņas atstāt, jo sieva savā labsirdībā gāja pāri vīra materiālām spējām. Sieva dalīja bagātīgas veltes svētkos un svinībās visiem radiem un draugiem. Vīrs ienākumi nespēja to segt. Parādi auga un nesaskaņas arī, līdz laulība izjuka. Vēl viens padoms vīram - nekad nevērtē par zemu sievietes doto padomu, ja pats nezini labāka atrisinājuma. Paciet sievietes sīkās vājības un tūlīt nespeļ zemes gaisā, ja sieva nav izdarījusi tev prātām. Strīdus gadījumā gudra sieva spēš pirmo saprašānās soli. Nenovērsies, bet sniedz roku, lai satīcība atkal ir mājā.

Tie būtu vispārēji dzīves padomi, ko sirmgalvis var atstāt nākamajām audzēm, cerībā, ka šie padomi palīdzēs rast saskaņotu dzīvi. Protams dzīve sastāv no sīkumiem, kas katrs prasa savu atrisinājumu. Te katrs var pārbaudīt savu inteligences pakāpi un šos sīkos mezglus atrisināt vai samudzināt pēc savām spējām.

Tautiešam apsolīju! Ne tikai raibus cimds vakarā, bet dzīvi mūža garumā. Par maz būs, ja plānosi tikai rītdienu, ne mūžu.

Visvairāk zaudē tas, kam viss šķiet ar roku sasniedzams. □

Arvids Memenis,
Toronto

⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗

KAS IR AKUBRAS CEPURE?

Dombrovska Lidija. *Ķengurēns Akubras cepurē*. Romāns. Rīgā: Sol Vita, 2002. Autore ilustrācijas. Redaktors: Imants Auziņš.

Vispirms, paskaidrosim lasītājiem, kas ir Lidija Dombrovska. Autore ir ar vairākiem talantiem apveltīta māksliniece, kas savu krāšņo iztēli spēš iteikt gan dzejā un prozā, gan gleznās un zīmējumos. Dzīvuši Rīgā, uzsākusi ķīmijas studijas Latvijas Universitātē, 2. pasaules kara bēgļu gaitās nonāk Dānijā, mācās Kopenhāgenas Mākslas akadēmijā, piedalās izstādēs Eiropā un ASV. 1983. gadā pārceļas uz dzīvi Austrālijā, kur ņem rosīgu dalību turienes mākslas dzīves norisēs, strādā par lektori mākslas skolās, izstāda savas gleznas, raksta esejas un romānus. Vairākas dzeju, eseju un stāstu grāmatas izdotas dāņu valodā. Esejas, dzejas un romāni latviešu valodā izdoti Zviedrijā, Dānijā un Latvijā. Aplūkojamā grāmata ir sestais daiļliteratūras darbs, ko laidis klajā apgāds Sol Vita Rīgā.

Tagad kārta paskaidrojuma par Akubras cepuri. Tā ir filca platmale, ko austrālieši valkā dziļi nošķiebtu pāri

acīm, tāpat kā to savā laikā darījuši izbēgušie cietumnieki, slēpdami savu identitāti no kārtības sargu skatieniem.

Aplūkojamā grāmatā autore ņem palīgā agrākos laikos iecienītu paņēmienu, apgalvojot, ka viņu rokās nonācis kāda nezināma autora manuskripts, dienasgrāmata vai vēstules, kas nododamas tālāk lasītājiem. Dombrovskas ricībā kāds kafejnīcā nejauši satikts svešinieks atstāj videofilmu, ko viņš uzņēmis, ceļodams krustām šķērsām pa Austrāliju. Filmu skatoties, autorei pavērusies maģiska pasaule. Svešais vīrietis sācis likties kā ļoti pazīstams tuvinieks, par kuņģi var pastāstīt grāmatā.

Minētais svešinieks, romāna galvenā persona, saucas Ludis. Viņš ir latvietis, bet latviešu sabiedrību īpaši nemeklē, kaut arī abonē un lasa laikrakstu Austrālijas Latvietis. Grāmatā attēlotas viņa un latviešu sievietes Liānas mīlestības svārstīgās gaitas. Darbība norisinās Austrālijā. Ludis, Liāna un vairākas citas romānā tēlotās personas ir Otrā pasaules kara bēgļi, kam Austrālija kļuvusi par mītnes zemi. Lidzekļu trūkuma dēļ Ludis atmetis gleznotāja ieceri un pelna iztiku dažādos gadījuma darbos. Strādājot par televīzijas repotieri, redaktors viņu norīko izbraukumos pa Austrālijas malu malām, lai sagatavotu intervijas ar vietējiem. Šie ceļojumi gan vienam, gan kopā ar Liānu autorei tēlojumā veido romāna galveno daļu. Rakstniecei paveņas plaša izdevība vēstīt lasītājiem par Austrālijas pretstatā, daudzkrāsaino, brīnumaino un arī rēgāno dabu. Ceļotāji nonāk gan tūristu iecienītās gleznainās vietās, gan vientuļos Austrālijas tuksnešos vai buša nostūrēs. Tie piedzīvo dažādas visai iespaidīgas vietējo klimatisko apstākļu izpausmes, plūdus un smilšu vētras. Lielpilsētas pārsteidz ar daudz jo dažādājam iespējām baudīt kultūru, mākslu, mūziku, gleznu. Okeāna piekraste, savukārt, piedāvā korāļu rifus, eksotiskus ūdens augus un zivis, kā arī brīnišķīgu peldēšanu. Tiek pieminēta Austrālijas pamatiedzīvotāju, aborigēnu, folklorā, mākslā, praktiskā dzīves ziņa, ticējumi un veļu kults. Liāna pa laikam nodarbojas ar rakstniecību. Tādā sakarā abu sarunās ar Ludi minēti vairāki Austrālijas rakstnieki un dzejnieki kopā ar viņu pazīstamāko darbu virsrakstiem. Autorei pasauli vērojot ar gleznotāja acīm, Austrālijas floras un faunas apraksti izdevušies visai koši, kārdinoši un vispusīgi.

"Videofilmu" blakus Ludim un Liānai apdzīvo samērā plašs personu loks - kaimiņi, draugi, darba biedri, ceļojumos satikti ļaudis, kāds ciemiņš no Latvijas, pat kāda vietējā kino zvaigznīte. Sastopam citu tautību pārstāvjus, kas dažādu iemeslu dēļ izraudzījuši Austrāliju par savu dzīves vietu. Parādās arī "istie" austrālieši, kuņģi autore devē par "ozi" (No "Aussie"), kā arī daži iedzimtie jeb aborigēni. Šo personu sarunās atklājas dažādi viedokļi par Austrālijas ikdienas labumiem vai trūkumiem. Citu kontinentu lasītāji iegūs labu vispārēju ieskatu tālīnās un svešādās zemes dabas un iedzīvotāju īpatnībās.

Tam visam pa vidu autorei pašai aridzan patik itin devīgi bārstīt dažādas filozofiskas atziņas, domu graudus un vērojuma, kas gan ne vienmēr ir īpaši oriģināli ("velnam ir daudz seju".. "vienpadsmitā septembra notikumi ir pārvērtuši pasauli", utt.) un dažkārt ir pat pilnīgi nesaprotami (nicība rumulējās").

Autorei teikumi ir strupi un aprauti, romāna stāstījums visai saraustīts un fragmentēts, vairākas rindkopas ievietotas nepareizā secībā. Pārsteidz autorei neizprotamā attieksme pret latviešu valodu. Dažviet lasītāju patīkami iepriecina jaukas aliterācijas ("dedēt pie datoriem"... "vidējā viedā Vadzvaigzne"). Citi autorei centieni "bagātināt" latviešu valodu vienmēr nedod cerēto iznākumu. Viņa gan papūlējusies atrast retāk dzirdētus vārdus, bet dažkārt nav izdibinājusi to pareizo nozīmi. Autore vairākkārt lieto "žakstīties", kas nozīmē "ristīties, mocīties ar nelabu-

mu" nevis "apsmiet vai izzobot". "Sērst" nozīme "ciemoties, nevis sērot". Daudzi autores jaunvārdi nav atrodami vārdnīcās, kaut vēlamo nozīmi dažkārt var nojaust (zvaigžņu blāvajā "bārsma"). Miklaini ir tādi teikumi, kā "putna cilvēkam pakrūtē kņud negausība" vai "ausis panīkā aizklunkuro uz dziļksnēm". Neparasti ir lasīt, ka Ludis un Liāna, labi iekārtojušie uz dzīvi, jūtas kā "Dieva vilnā".

Daudzie iespraudumi angļu valodā, lielākoties, ir kļūdaini: "bye-bye" vietā autore raksta "bay-bay", "sunbathing" vietā "sunbading", "don't dare" vietā "don't dear". "Devils Marbles" nenozīmē "velna marmori", "masked plovers" nav maskoties "arāji", būt "on edge" nenozīmē atrasties uz aizsas malas. Īsi sakot, nevajadzīgs svešvārdu pielietojums, tiši neparastas izteiksmes meklējumi, dažādas valodas kļūdas un grubuļi atrodami gandrīz ikkatrā lappusē un visā visumā tie nebūt nekālo autores iecerētajiem valodas kuplināšanas mērķiem. Nelāgs un lieks ir mēģinājums rakstīt vienlaikus divās valodās, skaidrojumus liekot turpat blakus kursīvā. Atliek vien aprīnot grāmatas redaktora iecietību pret šādu latviešu valodas mistrošanu, kas lasīšanas baudījumu vairāk maitā nekā papildina.

Romānā daudzkārt minēta Vadzvaigzne, kas Ludī uztīgi virza un pavada dēkainajā dzīvē, klejojumos un sava "es" meklējumos. Stāstījuma beigās Vadzvaigzne tiklab Ludim pašam, kā arī lasītājam sagādā krietnu pārsteigumu, ko šai vietā, protams, nebūtu godīgi atklāt.

Grāmatu rotā vairākas autores darinātas, koši krāsainas, pusabstraktas un savdabīgo Austrāliju teicami raksturojošas ilustrācijas. Par tām patiesi priecājosies, neviļus uzmācas atziņa, ka Lidijai Dombrovskai savu nenoliedzami spožo un kuplo iztēli realizēt vislabāk veicas ar otu, zīmuli un krāsām. □

Biruta Sūrmane
Ņujorkā

@@@@@@@@

GUNĀRA ASTRAS PIEMIŅAS FONDS

2003. gada 6. aprīlī apritēja 15 gadi kopš latviešu tautas tiesību cīnītāja Gunāra Astras nāves dienas. DV organizācijas vadība un saime piemin šo Latvijas brīvības un latviešu tautas tiesību cīnītāju Gunāru Astru, kas miris 1988. g. 6. aprīlī. Viņa dzīvību nevarēja vairs glābt pat ātrā medikamentu nosūtīšana, ko uz Ļeņingradas slimnīcu bija izkārtojusi DV organizācija. Gunārs Astra bija pavadījis 19 ar pus gadus padomju cietumos un tikai 1988. gada martā tika atbrīvots. No šīs dzīves viņš šķīrās garīgi nesalauzts un pilns ticības Latvijas nākotnei. Viņu apbedīja 19. aprīlī, Rīgā, 2. Meža kapos, kur izvadīšanā piedalījās 5 - 7.000 pavadītāju, kas ar savām saujām aizbēra viņa kapu. Viņa zārks bija pārklāts ar Latvijas karogu. Vainagi bija pušķoti ar Latvijas krāsu karodziņiem un pēdējiem sveicieniem tika dziedāta Latvijas valsts himna un nolasīja Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības līdzjutības apliecinājumu.

Savā 1988. g. 16./17. maija sēdē DV organizācijas Centrālā valde, atzīmējot 70 gadu aprisi Latvijas valsts neatkarības pasludināšanai 1918. g. 18. novembrī un godinot izcilo Latvijas tiesību cīnītāju Gunāru Astru, nodibināja "Gunāra Astras Piemiņas Fondu", tajā pārskaitot Nacionālās darbības fonda līdzekļus. Fonda darbības noteikumus apstiprināja DV CV 1988. g. 24. jūlija rakstveida sēdē.

Piemiņas Fonda mērķis ir: godināt aizgājušā Latvijas brīvības un latviešu tautas tiesību cīnītāja Gunāra Astras piemiņu un sagādāt līdzekļus rīcībai un pasākumiem, kas kalpo Latvijas valsts un tautas nacionālpolitisko mērķu īstenošanai, cīnītāju, vajāto, izraidīto patriotu un to ģimeņu atbalstam.

Fonda līdzekļus dod DV organizācijas kase, DV zemju valžu un nodaļu/apvienību/kopu iemaksas, kā arī atsevišķu DV biedru un citu personu un organizāciju ziedojumi. Līdzekļus dod sarīkojumu atlikumi, loterijas un cita veida pasākumi.

Fonda līdzekļus pārziņa DV ģenerālsēkretārs, kas tos ieskaita atsevišķā kontā un ir atbildīgs par ienākumu un izdevumu atskaiti, saziņā ar DV priekšnieku un prezidija locekļiem; par tiem sniedzot attiecīgus pārskatus.

Līdz šim, par piemiņas līdzekļu sagādi ir rūpējušās DV nodaļas/apvienības/kopas un arī atsevišķi ziedotāji. Tas mums ir devis iespēju piešķirt ievērojamas summas Rīgas Brāļu kapu atjaunošanai, brīvības centienu atbalsam agrāk vēl okupētajā Latvijā, "Helsinki 86" un citu grupu aktivitātēm, kas ar savu darbību kalpoja Latvijas valsts un tautas nacionālpolitisko mērķu īstenošanai. 1990. gadā tika atvēlēti līdzekļi, lai uzstādītu Gunāra Astras kapa pieminekli. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas ievērojamas summas izmaksātas noteiktiem projektiem Latvijas aizsardzības spēku veidošanā. Atbalstīta grāmatu izdošana, kā prof. H. Stroda "Latvijas nacionālo partizānu karš", I. Kažociņa "Tēvzemei un brīvībai", D. Kļaviņas dokumentu kopojumam "Izpostītā zeme", M. Ruka grāmata par Gunāru Astru, M. Bistera "Leonids Breičks "Dzīve un darbs"", E. Rauhvarģera "No kariņa pānākdam..." un vēl citas. Atbalstīts Latviešu Nacionālā Fonda (Zviedrijā) darbs. Atvēlēti līdzekļi Brīvības pieminekļa atjaunošanai, Dr. Kārļa Ulmaņa piemineklim, pulkveža O. Kalpaka piemineklim un Okupācijas muzeja iecerētajam aizvesto piemineklim un vēl citiem projektiem. Turpināts sniegt materiālu atbalstu DV jaunatnes programmu izveides darbam un citiem projektiem ar noteiktu nacionālu izteiksmi.

Atzīmējot Gunāra Astras 15. nāves dienu, šī gada 6. aprīlī, DV organizācijas CV ir izdevusi viņa piemiņai veltītas pamarkas. Ar to iecerēts rast papildus jaunus līdzekļus nacionāli politiskajam darbam, kas tiek financēts ar "Gunāra Astras Piemiņas Fonda" līdzekļiem.

DV CV lūdz atbalstīt fonda darbību, iegādājoties piemiņas marķu loksnes vai arī fonda līdzekļus papildinot ar ziedojumiem, novēlējumiem un citām iemaksām. Fonda izmaksas kalpos Latvijas brīvības un neatkarības nodrošināšanai un nacionālai audzināšanai. Fondu pārvalda DV Centrālā valde. Čekus lūdzam rakstīt uz Daugavas Vanagu vārda.

Ziedojumus var nosūtīt tieši DV ģenerālsēkretāram Paulim Vanagam, 17 Carlton Terrace, Swansea, United Kingdom, vai DV kasierim Marģerim Caunem, 6916 Winona Dr, Indianapolis, IN, 46236, USA, vai arī pie savu DV zemju valžu kasieriem. No viņiem var pieprasīt G. Astras 15-tās nāves dienas atcerei veltītās pamarkas.

Daugavas Vanagu Centrālā valde

+++++

Pateicība

Ļoti pateicos par manu dzejoļu ielikšanu Jūsu izdotajā avīzē.

Es ļoti vēlos šo avīzi pasūtīt. Lūdzu, paskaidrojiet, kur man naudu pārsūtīt. Es visus izdevumus segšu.

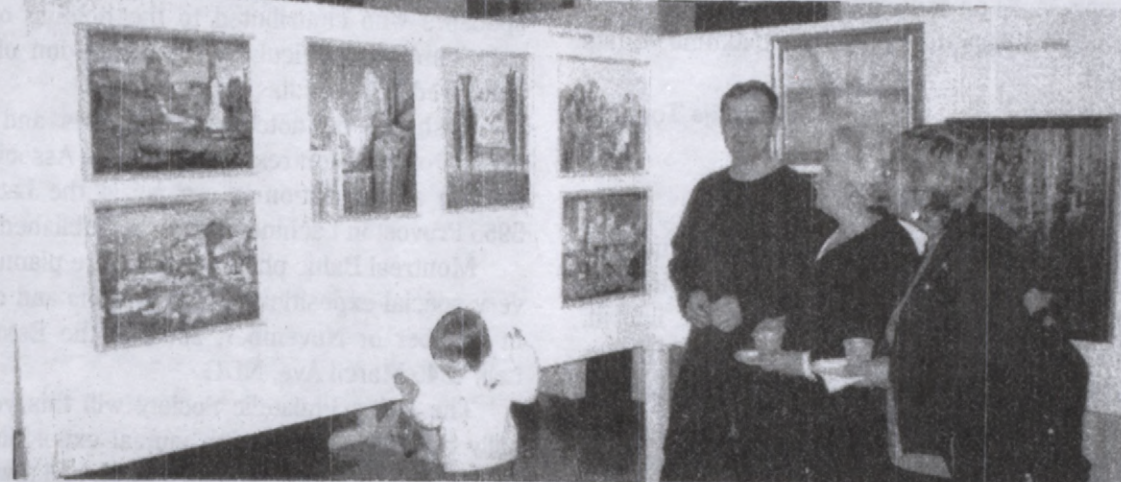
Ar cieņu,

Andžela Daukste, Jelgavā

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

TIKKO SAŅEMTAS VĒSTIS NO ALŪKSNES

Izvairīdamies no salšanas savā mitnē un uzlabodams veselību, šā gada pirmo ceturksni pavadīju slimnīcā (Alūksnē) un sanatorijās (Jaundubultos un Tērvetē). Esmu tikko atgriezies Alūksnē un saņēmis manas prombūtnes laikā pienākušos MLB Ziņotāja numurus: 1./646./ un 2./647./ Kā izslāpušais alkst tūdens, lai uzzinātu patiesību un žurnāla lasītāju necenzētas domas.

Izlasījis par Montrealas Latviešu biedrības 55 gadu jubileju, sūtu arī savu vissirsnīgāko sveicienu un pievienojos Valsts prezidentes novēlējumiem! Tāpat ar prieku izlasīju LR vēstnieka Kanadā runu.

Atsaukdami Jūsu 26. janvāri uzrakstītajām vārsēm, atbildu: Salst arī mana dvēsele, bet to silda mūsu draudzība un MLB Ziņotājs. Lai Jūsu biedrība pastāz vēl daudzus gadus un tās MLB Ziņotājs silda latviešus, kad "visādi spēki ap"... viņiem... "rotaļās iet."

Priecīgas Lieldienas!

Jūsu

Edgars Kubulnieks,
Alūksnē

LATVIEŠU LEĢIONĀRS

Kas ir par Latviju ciniņies,
Kurš bija karavīrs?
Atbilde tālu nav jāmeklē -
Aizmirsts sēž vecais vīrs.
Vientulis pasaulē palicis,
Citi jau mūžībā,
Kas viņam pateiksies, palīdzēs,
Draudzīgi gultu klās?

Novēršas ļaudis un gaŗām iet,
Savs katram kopjams dārzs,
Nelaipe viena: viņš bijušais
Latviešu leģionārs.

8. MAJU ATCEROTIES

Leģions nebeidza ciņu,
Necēla karogu baltu,
Neskāra drosmīgos negods,
Nedzēsa brīvības alku.
Gaisuši vēstures vējos
Cietumi, dzelmāni sappi,
Drupas klāj samtaina zāle,
Tomēr jauns nemiers mūs apņem.

Kāpj pretim Latvijas zvaigznēm
Draudīgu mākoņu ēnas,
Pūķis ar nocirsto galvu
Uzšļāc mums indīgas vēmas.
Nedriksam vairities ciņas,
Rokās ņemt karogu baltu,
Tūkstoškārt vieglāk mums tagad
Nejaut, lai latviešus maltu.

Mūžīgais, vienīgais karogs
Sarkanbaltsarkans plīvos,
Aizstāvot varoņu godu,
Mūžīgi Latvija dzīvos.

KĀVI

Pār debesjumu plaiksnās kāvi,
Skārs tautas atkal kaŗa lāsts.
No jauna, piedraudot ar nāvi,
Pār debesjumu plaiksnās kāvi.
Drīz jāizbrien būs asins grāvji,
Kad tirāns tiks no troņa gāzts;
Pār debesjumu plaiksnās kāvi,
Skārs tautas atkal kaŗa lāsts.
Pirms Irakas kaŗa 2003. 11. 03.

Tērvetieši savu dižo zemgaļu XIII gadsimta brīvības ciņu liecinieku - pilskalnu sauc par Cukura kalnu, salīdzinādami stāvo ipatnējā veida kalnu ar cara laikā pērkamo cukuru, kas man atgādina lielgabala lodi ar smailu galu. Dzirdēju viņu nostāstu, ka tam, kuŗš pirmo reizi atnācis pie pilskalna, jānoliecas pie kalna un jāieklaušās. Kad viņš dzirdēs skaņas no kalna iekšienes, jāizsaka, ko viņš vēlas, tad viņa vēlmes piepildīsies.

TĒRVETE

Snauž, teiksmām sedzies, priežu sils,
Laiks pāri oļiem khusi irdz,
Kur stāvā kalnā bija pils,
Liek ziedu leģionārs sirms.

Viņš zemei pieplok, ieklausās,
Caur gadu simtiem septiņiem
Šķind zobeni, dūc valodas:
"Ko vēlies, neslēp, saki vien!"

"Es vēlos, lai zied mūsu valsts,
Brīvs zemnieks tēvu zemi aŗ,
Lai latvju ozols nenokalst,
Lai spēku dod mums senču gars."

☒ ☒ ☒ ☒ ☒

KALPAKA ATCERE OTAVĀ

Marta sākums ir ļoti nozīmīgs Latvijas valsts dibināšanā, jo tad 1919. gadā no Ventas krastiem austrumu virzienā sākās atbrīvošanas ciņas un vieni no pirmajiem upuriem bija Latvijas armijas pirmais virspavēlnieks pulkvedis Oskars Kalpaks, kapteinis Nikolajs Grundmanis, virsleitnants Pēteris Krievs un leitnants Hans Johans Šrinders.

Traģiskais notikums, ko šodien angļiski nosauc par "friendly fire" jau labi zināms, bet pastāv arī kņtroversija par sikāku šī notikuma norisi un, it sevišķi, par to, ko tad Kalpaks isti mirdams bija teicis. Pirmskaŗa Latvijas brīvvalsts laikā bija pieņemts kā fakts, ka viņš ir uzrunājis pulkvedi Jāni Balodi un teicis: "Balodi, palieciet manā vietā!", bet ir arī citas versijas par šo notikumu. Šobrīd tomēr ir neiespējams pilnīgi precīzi zināt, kas bija Kalpaka pēdējie vārdi. Manuprāt, tas pēc 84 gadiem ir nesvarīgi. Svarīgi ir tas, ka viņa nāve deva iedvesmi un sparū visam atbrīvošanas ciņu kaŗaspēkam Latvijas atbrīvošanai.

Otavas korporāciju kopā ar DV Otavas nodaļu svētdien, 9. martā, rikoja plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojumu Otavas Miera draudzes baznīcā. To vadīja prāv. M. Ķirsons un goda sardzē stāvēja korporāciju un DV biedri.

Iepriekšējā vakarā Chateau Laurier viesnīcā notika vaķariņas un balle ar vairāk kā simts dalībniekiem. Ievadam korporāciju kopas seniors Mārtiņš Sausiņš, apsveicot vakara dalībniekus, pastāstīja, ka pie Latvijas kaŗa mūzeja nodibināts Kalpaka piemiņas fonds, kuŗa darbība mērķis būs pieminēķļa celšana Rīgas centrā, kam Rīgas dome ir jau devusi piekrišanu. Pieminēķļa projekta darbs turpināķas ļabi un ziedojumu veidā ir ienākusi prāva summa izdevumu segšanai.

Pēc lieliskām vakariņām balli ievadīķa polonēķe, ko kāds angļiski runāķošs dalībnieķs nosauķa par "dance macabre". Tas tiešām bija pareizi teikts, ņemot vērā, ka dāmas lielāķo tiesu bija melnās vakarkleitās un kuņķi smokingos vai tumšos uzvalķos. Deķu mūķiku spēlēķa montrealieķa Hariķa Birķena orķestris, deķošanai piemēroķot daudzas latvisķas melodijas. Bija jauķi redzēt, kā deķu ritmā var ieķusties kā jaunā, tā vecā paaudķe, orķestra atpūtas starpbrīdī nodziedot "Daugav' abas malas".

Sausiņķa kuņķs man vēlāk stāstīķa, ka eķot nolemts šādu balli rīķot katru otro gadu. Eķot jau aizrunāķa zāle Chateau Laurier viesnīcā ar lielāķu deķas grīdu. Tātad - uz redzēķanos Kalpaka ballē 2005. gadā!

Edvīns Skapsts

BORIS GODIŅŠ

2003. gada 1. martā Montrealā mira inž. **Boris Godiņš**.

Viņš dzimis 1918. gada 13. maijā. Beidzis Studijas Latvijas Universitātes Inženieru fakultātē. Bēgļu gaitās nonāc Grēvenē, Vācijā, kur sastop turpmāko dzīves draugu Miliju. Dodas tālāk uz Angliju. No turienes izceļo uz Kanadu un nonāc Montrealā. Viņam laimējas iegūt darbu savā profesijā. Strādā alumīnija sabiedrībā, bet vēlāk C. C. Howe inženieru firmā. Darba vietās risinājis sarežģītas tehniskas problēmas. Iegādājas vasarnīcu Mēneša ezera krastā Laurenču kalnos, kur pavada skaistus brīžus ik vasaru. Ir liels dabas cienītājs un maksšķerētājs. Bieži redzams latviešu sabiedrībā. Sastāv Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzē. Ir pensionāru apvienības un latviešu biedrības biedrs.

Pēdējā gaitā B. Godiņu 5. martā no Rideau bērņu nama izvadīja prāv. M. Ķirsons un ap 50 pavadītāju. Sēru mūziku pie klavierēm spēlēja Mārtiņš Ozoliņš. Atvadu vārdus teica M. Štauers no Montrealas Latviešu biedrības, V. Paegle no pensionāru apvienības, A. Pušpurs no Sabiedriskā centra, Br. Innus no agrāko gadu draugu saimes un dēls Pēteris. Bērņu mielasts notika Latviešu centrā. Še par piedzīvojumiem Mēness ezera krastā un citur stāstīja Br. Innus. Bija izstādīti vairāki klāsti foto uzņēmumu no B. Godiņa dzīves.

Par viņu sēro dzīves biedre Milija, dēls Pēteris ar ģimeni, meita Inese, citi tuvinieki, draugi un paziņas. □

+ + + + +

MĀRA VAIVA VALDMANE-DEMANDT

2003. gada 29. martā Montrealā pēc ilgas slimības mirusi bij. Latvijas finanču ministra Alfreda Valdmaņa meita **Māra Vaiva Valdmāne Demandt**.

Viņa dzimusi 1935. gada 2. oktobrī, Latvijā. Bijusi gan vēlētā, gan delegētā LNAK padomes locekle un LNAK pārstāve Montrealā ilgu gadu. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas vadīja Latvijas pilsoņu reģistrāciju un izkārtēja pirmās Saeimas vēlēšanas Montrealā. Aktīvi darbojās DV Montrealas nodaļas vanadzēs. Bija liela dabas cienītāja. Pēdējā gaitā viņu izvadīja 2. aprīlī no Mount Royal krematorijas stud. theol. Alisona Lapsa un 60 kupla pavadītāju saime. Sēru dievkalpojumā audžu dēls Dags Demandts sniedza plašāku viņas dzīves stāstu. Ērģeles spēlēja apbedīšanas centra ērģelnieks. Atvadu vārdus LNAK un Montrealas Latviešu biedrības vārdā teica M. Štauers, DV Montrealas nodaļas vārdā - V. Paegle, bet nodaļas vanadzē - bij. vanadzē priekšniece Ērika Vitiņa. Turpat, krematorijas centrā, notika bērņu mielasts, ko vadīja radnieks Jānis Mateus. Pēc viņas sēro audžu dēls Dags, brāļi Gundārs un Vidvuds, plašā Valdmaņu dzimta, Montrealas latviešu sabiedrība, DV un LNAK saimes, draugu un paziņu pulks citur. □

+++++

NOTIKUMI MONTREALĀ

BAGĀTĀKAIS PASĀKUMS MONTREALĀ

Montrealas Latviešu sabiedriskā centra gada sapulcē, kas notika 29. martā centra sarīkojuma zālē, piedalījās 36 dalībnieki un deviņi organizāciju pārstāvji. Sapulci atklāja valdes priekšsēdis Andrejs Vitols. Viņš ziņoja, ka centra pastāvēšanas laikā no 238 dalībniekiem miruši 98. Pašlaik ir 140 biedru. Par sapulces vadītāju ar aklamāciju ievēlēja

Valdemāru Paegli, sekretāru - Imantu Steprānu. Balsu skaitīšanu uzticēja revīzijas komisijai.

A. Vitols aicināja ar klusuma brīdi pieminēt mirušos 7 centra biedrus. Viņš pastāstīja, ka komiteja, kuŗā darbojušies A. Caune, A. Palejs un J. Tērauds, panākusi labvēlīgu iestāžu lēmumu centra bezpeļņas statusa apstiprināšanā, tāpat centram arī turpmāk nebūs jāmaksā Montrealas pilsētas vispārējie nodokļi. Viņš pateicās valdei un darbiniekiem par padarīto darbu. Centra telpas izmanto 3 jaunas sabiedriskās vienības - tautas deju kopa "Ačkups", Palau-nadža pārrunu grupa un Baltiešu mākslinieku apvienība.

Kasieris Augusts Pušpurs ziņoja, ka 2002. gadā ieņēmti \$ 62 018, izdoti \$ 35 114; atlikums \$ 26 903. Centra kases bilance gada beigās \$ 580 884. Dažādos akciju un citos fondos ieguldījumi sasniedz \$ 590 0466, bankas kontā ir \$ 17 349. Ieguldījumu lielā summa izraisīja dzīvas pārrunas. Bija iebildums, ka varbūt nevajadzētu gandrīz visus līdzekļus ieguldīt risku kapitālā. Vairākums tomēr bija ieskatots, ka tas ir labi, jo dod labu ienākumu un ik gada apgrozībā ievērojamu peļņu, kaut gan kasieris A. Pušpurs atzina, ka varētu gadīties, ka šie ieguldījumi sagādā prāvākus zaudējumus. Pēc 1997. gada pilsētas novērtējuma centra nekustāmie īpašumi ir vērti 419 000 dolāru. Šobrīd to tirgus vērtība ir vismaz \$ 750 000. Tagad centra kopvērtība noteikti pārsniedz miljonu dolāru. No šīs summas atskaitāmas dalībnieku maksas, kuŗas pārsniedz \$ 400 000, jo tās uz pieprasījumu jāatmaksā. Centrs izrādījies labs līdzekļu uzkrāšanas (ja to negrib saukt par peļņu) uzņēmums. Lidz ar to tas ir saimnieciski visturīgākais latviešu pasākums Montrealā.

Centra saimnieks Laimons Bisenieks ziņoja, ka telpas izmantojot 13 vienības, no kuŗām deviņas ir latviešu. 2002. gadā centrā apgrozījušies vairāk nekā 21 000 cilvēku, no kuŗiem 16 000, apmēram, bijuši cittautieši. Aizvadītā gadā salabotas un pārkrāsotas visas centra iekšsienas.

Dāmu komitejas pāstāve Biruta Kalace ziņoja, ka dāmas vienmēr nāk talkā, kur viņas valde aicinot.

Revīzijas komisijas ziņojumu nolasijs Alberts Caune, visi dokumenti ir kārtībā. Visus ziņojumus pieņēma vienbalsīgi. Centrs savu 20 gadu pastāvēšanu svinēšot 13. septembrī un piedalīšanās sarīkojumā centra biedriem būšot bez maksas, ziņoja priekšnieks A. Vitols.

Pārrunājot dažādus jautājumus, A. Palejs ierosināja uzzināt īpašuma pašreizējo vērtību. Pēc sapulces centra saimnieces visus pacienāja ar garšīgu azaidu. Atzīmēja Ritās Jozuus (28. martā) un Andreja Vitola (30. martā) dzimšanas dienu. Nav šaubu, ka sabiedriskais centrs ir visnozīmīgākais pasākums, kas nodrošinājis latviešu sabiedrības pastāvēšanu Montrealā. Jāpriecājas, ka tam netrūkst čaku darbinieku, kas rūpējas, lai tas tā būtu arī nākotnē. □

@@@@@

Strauji pieraug interese par Sabiedriskā centra palau-nadža darba grupas saietiem, kuŗos pārrunā dažādus jautājumus un kas notiek ik mēneša pirmajā piektdienā. 10. aprīlī plašāku pārskatu 25 dalībniekiem par civilizāciju ap Kristus dzimšanas laiku deva Imants Steprāns. Viņš tam par pamatu bija izraudzījis 3 angļu valodā sarakstītas grāmatas: archaiologu I. Finkelsteina un N. Silbermana "Atraktā Bībele" (Bible Unearthed), R. Waswo Rietumu civilizācijas dibināšanas legenda (The Founding Legend of Western Civilization) un R. Rorty Solidaritāte vai objektivitāte? (Solidarity or Objectivity?). Archaiologiem savos izrakumos neesot izdevies atrast Jērikas mūrus, nedz slaveno Salomona templi. Šie stāsti esot sava laikmeta teiksmas par nenovecojošām temām. Tās saturot sabiedrību. Rietumu civilizācijas sākumi saistāmi ar legendu par trojiešiem kā Romas dibinātājiem. Imperialā nomadisma teiksmas esot pretstatā vietējo cilšu un tautu tradīcijām.

Civilizācija nevarot rasties uz vietas. Pēcmodernisma kultūrfilozofija balstoties uz sadzīves jēgas meklēšanu. Tā varot izpausties divi veidos. Pirmais balstoties savos pieņemumos par labu savas sadzīves kopas - tautas darbā. Šī kopa varot būt ista, kuŗā cilvēks darbojas, vai arī tāla gan laikā un telpā, vai tāda, kas darbojas tikai iztēlē un vēstures teiksmu tēlos. Otrais veids esot meklēt šo jēgu neatkarīgi no sadzīves realitātēm. Dalībnieku līdzdalība bija plaša. Marlēne Burkovska piezīmēja, ka pēcmodernisma mūzikai, kas sevi it kā izsmēlusi, tagad sekojot efektu mūzika. Jānis Paliēps teica, ka labi pazīstot hernhūtismu, kas atstājis savas pēdas Vidzemē. Bija vēl citas atziņas. Piemēram, ka taisnība balstoties uz varu un taisnības iestāstīšanu; ka pastāvot garīgā likteņa mūri; ka par vēsturi runājot tikai Abrāma reliģijas u. t. t.

Centra saimnieks L. Bisenieks bija norūpējies par to, ka viņam neesot zināms azaida laiks, bet neskatoties uz to cēla galdā daudz visādu gardumu, kuŗus visi slavinaja un nespēja apēst.

Nākamais palaunadža saiets notiks 2. maijā, plkst. 12, Latviešu centra Kamina zālē. □

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS

G A D A S A P U L C E

notiks

trešdien, 4. jūnijā, plkst. 19:30,

Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

DARBA SEKA:

1. Atklāšana un sapulces amata personu vēlēšanas.
2. Darba sekas pieņemšana.
3. 2002. g. sapulces protokola nolasišana, pieņemšana
4. Ziņojumi par 2002./3. darbības gadu:
 - a) priekšnieka,
 - b) kasieres un MLB Ziņotāja administrātores,
 - c) sarīkojumu daļas,
 - d) bibliotēkas,
 - e) revīzijas komisijas,
 - f) pārrunas un visu ziņojumu pieņemšana.
5. Priekšnieka, valdes un rev. komisijas vēlēšanas.
6. MLB turpmākā darbība: ierosinājumi, pārrunas.
7. MLB 2003./4. darbības gada maksājumi.
8. Budžets 2003./4. darbības gadam.
9. Dažādi jautājumi.

Sapulcē balstīsības būs tiem, kas līdz sapulces dienai būs nokārtojuši savas biedru maksas par 2002./3. darbības gadu, vai no tās atbrīvoti.

Visi MLB biedri, goda biedri, MLB darbinieki un labvēļi laipni lūgti sapulcē piedalīties. Esat gaidīti!

Tā kā MLB Ziņotājs ir oficiāls MLB izdevums, atsevišķi paziņojumi netiek izsūtīti. Darba sekas kopijas būs pieejamas sapulcē.

Pēc sapulces pārrunas pie tases kafijas vai tējas un cepumiem.

Piedalīties aicina

MLB valde

MONTREALAS LATVIEŠU SKOLA

Jūs laipni ielūdz uz

2002./2003. MĀC. GADA IZLAIDUMU

10. maijā, plkst. 15:00,

Latviešu centrā,

3955 Provosta ielā, Lašīnā.

Ieeja: pret labprātīgiem ziedojumiem

Azāids groziņu veidā

SKOLAS VADĪBA

AICINĀJUMS

Pieprasījumi STIPENDIJĀM no Montrealas latviešu organizāciju padomes STIPENDIJU FONDA iesniedzami rakstiski līdz 2003. gada 1. maijam padomes priekšēdim Andrejam Vitolam, 105 56th Avenue, Lachine, QC, H8T 3B8

Padomes dalībnieces - draudzes un organizācijas - laipni lūgtas iemaksāt savus ziedojumus padomes STIPENDIJU FONDAM un savas dalības maksas (\$ 25), arī līdz 1. maijam, padomes kasierim Voldemāram Paeglem, 58 - 8th Avenue, Terrasse Vaudreuil, QC, J7V 3M4.

Līdzekļus Stipendiju fondam var ziedot arī privātas personas un saimnieciski uzņēmumi.

Atbalstīsim mūsu jaunatnes izglītības centienus!

Padome cer uz Jūsu atsaucību un saka Jums iepriekšēju paldies!

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME

MONTREALAS LATVIEŠU PENSIONĀRU APVIENĪBA

riko

svētdien, 11. maijā, Latviešu centrā,
3955 Provosta ielā, Lašīnā

30 GADU PASTĀVĒŠANAS ATCERES SVĒTKUS

plkst. 14:00, Kamina zālē, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes dievkalpojums. Stud. theol. Alisona Lapsa

plkst. 16:00, Lielajā zālē, Pensionāru apvienības 30 gadu pastāvēšanas svētki.

Programmā: atklāšana - Voldemārs Paegle
svētbrīdis - stud. theol. Alisona Lapsa
referāts - Indulis Skrastiņš
maijā dzimušo godināšana

Montrealas latviešu jauktā koŗa "Atbalss" koncerts, diriģenta Andreja Vitola vadībā.

SILTAS PUSDIENAS

Piedalīšanās maksa: \$ 12.- no personas.

Visi laipni aicināti!

Ielūdz

Rikotāji

Sarežģījumiem redakcijas darbā turpinoties, šī MLB Ziņotāja numura iznākšana atkal aizkavējusies. Tādēļ izpaliek viena otra ziņa, ko vēlējamies publicēt, bet ko liedza minētie apstākļi. Ceram, ka situācija pamazām uzlabosies. Atvainojamies un lūdzam piedot.

Vēlam līdzstrādniekiem, darbiniekiem un lasītājiem Priecīgas Lieldienas!
Redakcija

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS
PAKALPOJUMU LIKMES PAR TIEŠU NAUDAS
PĀRSŪTĪŠANU UZ UNIBANKU LATVIJĀ:

ASV/KANADAS	ASV/KANADAS
\$100 - 500	\$8.00/ 10.00
\$501 - 10,000	\$16.00/ 20.00
\$10, 001+	\$40.00/ 50.00

Pārsūtījumā adresētā persona var naudu saņemt Unibankas filiālēs visos Latvijas rajonos. Sūtītājam pašam ir jāpaziņo saņēmējam par naudas izsūtīšanu.

Informācija - lūdzu zvaniet (416) 922-2551, jeb rakstiet
Latvian Credit Union, 491 College Street, Toronto, ON M6G 1A5
Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmdienās

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082
Latvijas vēstniecība Kanādā: 280 Albert St., Suite 300, Ottawa, ON K1P 5G8; t. 613-238-6014, f. 613-238-7044

20. aprīlī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus sirds kapličā Montrealas latviešu katoļu draudzes Lieldienu dievkalpojums.

20. aprīlī, plkst. 14:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes Lieldienu dievkalpojums.

- 2. maijā, plkst. 12:00, Latviešu centrā, Sabiedriskā centra darba grupas palaunadža pārrunas.
- 2. maijā, plkst. 20:00, Orleans United Church baznīcā, Orleans bulvārī, Orleanā (uz austrumiem no Otavas) pianista Artūra Ozoliņa koncerts.
- 6. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju padomes sēde. Dalībnieces aicinātas uz to sūtīt savus pārstāvjus.
- 7. maijā, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
- 10. maijā, plkst. 15:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu skolas 2002./3. mācības gada noslēgums un izlaidums. Skatiet īpašu paziņojumu 16. lpp.!
- 11. maijā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes Ģimenes dienas dievkalpojums.
- 11. maijā, plkst. 14:00, Latviešu centrā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes dievkalpojums.
- 11. maijā, plkst. 16:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības 30 gadu pastāvēšanas svētki. Skatiet īpašu paziņojumu 16. lpp.!
- 20. maijā, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu Mākslinieku apvienības sanāksme. Tajā bus ziņojumi un plašāka apcere par latviešu mākslinieku Otto Grebži.
- 25. maijā, plkst. 14:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes kārtējais dievkalpojums.
- 31. maijā, plkst. 10:00, Tērvetē, talka un sezonas atklāšana. Skat. arī www.tervete.org.

MLB Z 2003 III 500

Laipni lūdzam MLB biedrus un MLB Ziņotāja lasītājus nokārtot savus izstāvošos maksājumus ar atbildes pastu. Izmantojiet zemāk iespiesto maksājuma blanku. **Dāviniet** MLB Ziņotāju saviem radiem un paziņām Latvijā!

Lūdzam līdzstrādniekus materiālus 2003. gada maija numuram, kas iznāks ap 10. maijā, iesūtīt nekavējoties, bet ne vēlāk kā līdz 3. maijam..

Paziņojiet savas adreses maiņas, dzīvokļa numuru ieskaitot. Gadījumos, kad neesat MLB Ziņotāja numuru saņēmuši, ziņojiet par to redakcijai. Nosūtīsim citu.

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Z numuru izdalām lasītājiem uz rokas 18. aprīlī pēc dievkalpojuma. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 22. aprīlī.

MLB ZIŅOTĀJA administrātorai un MLB kasierei A. Porietai-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju.....	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 2002./2003. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums citiem mērķiem. Kam?.....	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

Jūsu komentāri: _____

**RĪGA
2003**

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0304047303

Kravis Travel Services Ltd.

Gatavojoties uz

XXIII Vispārējiem Latviešu Dziesmu Svētkiem

No 2003. gada 26. jūnija līdz 7. jūlijam

**Piesakāties tagad
Iespēja ietaupīt un nodrošināt vietu**

**Goliger's
TravelPlus.**

Jānis Kravis

Tel: (416) 322-7414, 1-800-268-7442

191 Eglinton Ave. E., Suite 308, Toronto Ont. M4P 1K1

Fax: (416) 322-7315, E-mail: jktravel@on.aibn.com

**COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE**

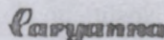
Funeral Directors

▫ 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office

514 - 483-1870

FLOWERS
by

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832, fakss 514-457-3496

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. **DARBINIEKI:** Elmārs Bārdiņš, Konstantīns Čaks, Ausma Hūns, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle un citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. **PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS:** mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztīrītajos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

APRIL 2003 AVRIL

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué, Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832